

לקוטי תורה • פרשת במדבר • מאמר 11

וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' תספרו חמשים יום

”וספרתם לכם ממחרת השבת”

ספירת העומר משתרעת על פני שני סוגים של שפע אלוקי. “שעורה”, שמביאים בפסח, היא שפע מדוד — השגת גדולת ה' שכל נשמה מקבלת לפי יכולתה. “חיטה”, שמביאים בשבועות, היא גילוי עצמותו ממש של ה', “אני מי שאנכי”, שלמעלה מכל הבנה. בספירת ארבעים ותשעה ימים אנו ממשיכים את העצמות הזאת למטה, שלב אחר שלב, אל ה”שעורה”, ואפילו אל הנפש הבהמית; ואז השער החמישים מגיע מאליו.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/11

הנקודה

ספירת העומר משתרעת על פני שני סוגים של שפע אלוקי. "שעורה", שמביאים בפסח, היא שפע מדוד — השגת גדולת ה' שכל נשמה מקבלת לפי יכולתה. "חיטה", שמביאים בשבועות, היא גילוי עצמותו ממש של ה', "אני מי שאנכי", שלמעלה מכל הבנה. בספירת ארבעים ותשעה ימים אנו ממשיכים את העצמות הזאת למטה, שלב אחר שלב, אל ה"שעורה", ואפילו אל הנפש הבהמית; ואז השער החמישים מגיע מאליו.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר שואל מדוע התורה אומרת "חמישים יום" בשעה שסופרים רק ארבעים ותשעה, ומדוע סופרים "שני ימים" ולא "יום השני". התשובה מתבארת באמצעות שני סוגי הדגן. שעורה, מנחת העומר של פסח, מייצגת את השפע שמחיה את המלאכים של מרכבת יחזקאל. מקורה במלכות, היא של השם, והיא מתחלקת כמו הבל הנשימה למוצאות הפה, כך שכל מלאך נשאר בדרגתו הקבועה, ואהבתו ויראתו בוערות בגלוי, מכוח השגה. כנפש, עניינה הוא השגת גדולת ה', "כל חד וחד לפום שיעורא דיליה". חיטה, שתי הלחם של שבועות, היא ידיעה שלמעלה מהשכל, בדומה לקשר של תינוק עם אביו. במתן תורה הגילוי של "אנכי מי שאנכי" הוציא את ישראל מכל גבול של השגה — "מצרים" — והוא נשאר איתנו בתורה ובמצוות, עשרים ושתיים האותיות. הספירה ממשיכה את העצמות הזאת אל השעורה, ואף אל הנפש הבהמית. ארבעים ותשעה שיערי בינה — שבע מדות שכל אחת כלולה משבע — נספרים בהדרגה כהמשכה אחת מן השער החמישים, שבא מאליו בשבועות.

מבנה

- שתי שאלות, וכנפיהן הנבדלות של המרכבה**
מדוע נאמר "חמישים יום", ומדוע "שני ימים" ולא "יום השני"? מנחת העומר מן השעורים ושתי הלחם מן החיטים מציגות את התשובה. כנפי החיות, ואהבתן ויראתן העולות למעלה, נבדלות זו מזו לפי דרגתן, מפני שחיותן באה ממלכות, היא, המתחלקת כמו הבל הנשימה למוצאות הפה. פנימיותן, החיך, הנמשכת מחכמה, משותפת לכולן, ואהבתן ויראתן בוערות בגלוי, בדומה לשרפים ולפרות ששרו בעת נשיאת הארון.
- שעורה: השפע המדוד**
השפע של המלאכים הוא "שעורה": הוא מזונו, הוא "שיעור הה"א" שמעמיד כל מלאך בדרגתו, ואיותו בשי"ן מרמז על רעד. הוא תלוי בקרבן העומר שמביאים כל ישראל, שכן הנפש האלקית היא "ראשית תבואתו", והשפע יורד עוד, עד לנפש הבהמית. כנפש, שעורה היא השגה לפי יכולתו של כל אדם; חיטה היא ידיעה שלמעלה מהשכל, בדומה לתינוק הקורא "אבא".
- חיטה: גילוי "אנכי מי שאנכי"**
ידיעה נסתרת מולידה אהבה שלמעלה מהשגה. במתן תורה נשמות העם פרחו מגופם בכל דיבור — מסירות נפש שהגילוי של עצמות ה' מעורר. "מצרים" היא כל גבול של השגה וההגבלה של הגוף, ובעל התשובה פורץ ממנה. במתן תורה הם "רואים את הנשמע"; התורה והמצוות באות מאור אין סוף עצמו והן כליו. שתי הלחם הן עשרים ושתיים האותיות התורה, "לחמיי", שאליהן מגיעים על ידי הליכה למעלה מן הדרגה הנוכחית.

חמישים שערי בינה כוללים ארבעים ותשע דרגות — שבע מדות שכל אחת כלולה משבע — ושער חמישים הכולל את כולן ומושרש בכתר. הספירה ממשיכה את גילוי ה"אנכי" אל השעורה ואל הנפש הבהמית. סופרים באופן מצטבר, מפני שבכל יום נמשכת תוספת מאותה המשכה אחת; וכשסופרים את ארבעים ותשעת הימים, החמישים מגיע בשבועות מאליו.

שעורה היא חמשת מוצאות הפה, וחיטה היא עשרים ושתיים אותיות התורה — חיצוניות לעומת פנימיות, כפי שמוסבר במאמרים אחרים. כך לומד התינוק באמצעות החיטה לקרוא "אבא".

שעורה (סְעוּרָה) שעורה

השפע האלוקי המדוד, "שיעור הה"א" (מלכות). הוא מזין את המלאכים בדרגותיהם הקבועות, ובנפש הוא השגת גדולת ה' לפי יכולתו של כל אדם. הוא מתגלה בפסח.

חיטה חטה

ידיעה שלמעלה מן השכל, בדומה לקשר של תינוק עם אביו. ערכה המספרי הוא עשרים ושתיים, כנגד אותיות התורה, שדרך מתגלה עצמותו של ה' בשבועות.

"אנכי מי שאנכי" אנכי מי שאנכי

עצמותו ממש של ה', שאין מחשבה יכולה להשיג. היא התגלית במתן תורה ונשאת מלובשת בתורה ובמצוות.

העולם הנגלה (עלמא דאתגליא) עלמא דאתגליא

מלכות, ה"א של השם, הדרגה שבה האלוקות נגלית לנבראים. היא מקור האהבה והיראה הבורעות והגלויות של המלאכים.

חמישים שערי בינה נ' שערי בינה

הדרכים להתבונן בגדולת ה': ארבעים ותשעה שערים — שבע מדות שכל אחת כלולה משבע — הנספרים בעומר, ושער חמישים הכולל את כולם ומחבר אותם למקורם.

מצרים — מצרָיִם מצרים — מצרים

למעלה, צמצום ה"ים" של חכמה לגבולות ההשגה של הנבראים. למטה, הגבלת הגוף. גילוי ה"אנכי" מוציא את האדם משתיהן.

חמשת מוצאות הפה ה' מוצאות הפה

הגרון, החיך, הלשון, השיניים והשפתיים, שבהם מתחלק הבל הדיבור. בדומה לכך, "הבל פיו" מתחלק לארבע מחנות המלאכים ולדרגה חמישית, פנימית.

קטע 1 • 11-3

שתי שאלות, וכנפיהן הנבדלות של המרכבה

1 וספרתם לכם^{1,2} ממחרת השבת וגוי תספרו חמישים יום³. להבין כ"ז [כל זה] וכי חמישים יום סופרים והלא אין סופרים כי אם מ"ט יום⁴ (ועי' מזה בתוספות במנחות פרק רבי ישמעאל דס"ה ע"ב).

"וספרתם לכם ממחרת השבת" וגוי, "תספרו חמישים יום". כדי להבין את כל זה: האם אנחנו סופרים חמישים יום? והרי אנחנו סופרים רק ארבעים ותשעה ימים! (ראו על כך בתוספות במסכת מנחות, פרק רבי ישמעאל, דף ס"ה ע"ב).

המאמר פותח בפסוק המצווה לספור את העומר מהיום שלאחר חג הפסח, ובו נאמר "תספרו חמישים יום". בפועל אנחנו סופרים רק ארבעים ותשעה ימים, ולכן השאלה הראשונה היא מדוע התורה מדברת על חמישים. התוספות, שאליהם מפנה הסוגריים, מעלים את אותה קושיה.

גם להבין פ"י הספירה היום יום אחד לעומר היום שני ימים לעומר וכו' שהם שבוע אחד וכן שני שבועות וכו' וכן כולם.

וכן יש להבין את משמעות הספירה: "היום יום אחד לעומר", "היום שני ימים לעומר" וכו', "שהם שבוע אחד", וכן "שני שבועות" וכו', וכך בכולם.

שאלה שנייה נוגעת לנוסח הספירה. אנחנו אומרים "שני ימים", "שלושה ימים" וכן הלאה, ומונים יחד את כל הימים שנספרו עד כה; בנוסף, אנחנו מציינים את מספר השבועות שהצטברו.

ולכאורה כך היה ראוי לומר היום יום ראשון לעומר היום יום שני לעומר היום יום שלישי כו'.

ולכאורה היה ראוי לומר כך: "היום היום הראשון לעומר", "היום היום השני לעומר", "היום היום השלישי" וכו'.

היינו מצפים לציין כל יום כשלב חדש: "היום הראשון", "היום השני", "היום השלישי". המאמר ישיב על השאלה הזאת לקראת סופו.

הנה ענין הספירה כי בפסח היו מקריבים העומר משעורים⁵ שהוא ראשית קצירכם⁶ בזמן ההוא ושתי הלחם⁷ מחטים⁸ בשבועות שהוא זמן בכורי קציר חטים⁹ ומקציר שעורים עד קציר חטים צריך לספור.

והנה ענין הספירה הוא שבפסח היו מקריבים את העומר מן השעורים, שהם "ראשית קצירכם" באותה תקופה, ובשבועות היו מקריבים את שתי הלחם מן החיטים, בזמן שהוא "ביכורי קציר חטים"; ומקציר השעורים עד קציר החיטים צריך לספור.

זהו הרקע הפשוט: בפסח הקריבו את העומר מן השעורים, הדגן הראשון שמבשיל, ובשבועות הקריבו את שתי הלחם מן החיטים, מראשית קציר החיטים. הספירה נמשכת מפרק הזמן שבין קציר אחד למשנהו. בהמשך יסביר המאמר את השעורים והחיטים כשני סוגים של השפעה אלוקית.

וביאר ענין זה הנה במרכבת יחזקאל כתיב ופניהם וכנפיהם פרודות¹⁰ מלמעלה^{11, 12, 13} (עיין מזה בזח"ג [בזהר חלק ג] פנחס דרכ"ט סע"א [סוף עמוד א]¹⁴ ודף רכ"ג סע"א [סוף עמוד א] ובת"ז [ובתיקוני זהר] תיקון נ"ו בתחלתו¹⁵ וסוף תיקון¹⁶ ה' ובעה"ק [ובעבודת הקודש] ח"ד פ"ט).¹⁷

וביאר הענין: הנה במרכבת יחזקאל כתוב: "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה". (ראו על כך בזהר חלק ג, פנחס, דף רכ"ט סוף ע"א ודף רכ"ג סוף ע"א; בתיקוני זוהר, תיקון נ"ו בתחילתו ובסוף תיקון ה'; ובעבודת הקודש חלק ד, פרק י"ט).

כדי לבאר זאת, אדמו"ר הזקן פונה לחזון המרכבה של יחזקאל, שבו החיות הקדושות שפניהן וכנפיהן "פרודות מלמעלה". הסוגרים מציינים מקומות בזהר, בתיקוני זוהר ובעבודת הקודש העוסקים בפסוק הזה.

פ"י וכנפיהם עפיפתם והסתלקותם למעלה ליכלל במקורם באהבה ויראה וכדכתיב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג.¹⁸

פירוש "וכנפיהם" הוא מעופן והסתלקותן כלפי מעלה, להיכלל במקורן, באהבה ויראה, כמו שכתוב: "אחרי ה' ילכו, כאריה ישאג".

"כנפי" המלאכים מבטאות את מעופם כלפי מעלה: את כמיהתם להתעלות ולהיכלל במקורם. האהבה והיראה הן המעלות אותם, והן שתי ה"כנפיים" של כל עבודת ה'. הפסוק "כאריה ישאג" מובא כביטוי לדחף הזה לעלות.

פ"י כאריה שבמרכבה ששואג והומה קדוש וגוי וכל חפצו וכל ישעו להתכלל ולהתבטל במציאות וכן שור גועה כו'.

כלומר, "כאריה" — האריה שבמרכבה, השואג וקורא "קדוש" וגוי; כל רצונו וכל ישעו הוא להיכלל ולהתבטל במציאות. וכן השור גועה וכו'.

פני האריה שבמרכבה קוראים "קדוש" מתוך כמיהה להיכלל במקורם ולאבד את עצם מציאותם כו'. געיית השור מבטאת אותה כמיהה.

ועד"ז נאמר וישרנה הפרות¹⁹ כו' הלך וגעו (בש"א [בשער א'] סי' ו' ב'), הוא פני שור שבמרכבה

ועל דרך זה נאמר: "וישרנה הפרות" וגוי, "הלך וגעו" (שמואל א, פרק ו, ב): זו בחינת פני השור שבמרכבה.

כאשר הפלשתיים החזירו את הארון לישראל, הפרות שמשכו את העגלה הלכו ישר בדרך וגעו תוך כדי הליכה. געייתן נקשרת כאן לפני השור שבמרכבה. (בהערת קה"ת הפסוק מובא כשמואל א ו, יב).

הנה בחי' זו של כנפיהם הם פרודות מלמעלה כל אחד ואחד לפי מדרגתו שמדרגת האחד מובדלת ומופרדת מחבירו וכדכתיב פני אריה אל הימין²⁰ באהבה הוא מחנה מיכאל.²¹

ובכן, בחינה זו של "כנפיהם" היא "נפרדות מלמעלה": כל אחת ואחת לפי דרגתה, שכן דרגתו של האחד מובחנת ונפרדת משל חברו. כך נאמר: "פני אריה אל הימין" — זו אהבה; זהו מחנה מיכאל.

הכנפיים הללו "נפרדות": כל מלאך עולה לפי דרגתו הקבועה, והיא מובחנת מכל דרגה אחרת. פני האריה, שבימין, מבטאים אהבה; זהו מחנהו של המלאך מיכאל.

2 ופני שור²² מחנה גבריא'ל מהשמאל ביראה. ופני נשר היא מדה ממוצעת בחי' רחמנות כנשר יעיר קנו כו'.

ו"פני שור", מחנה גבריא'ל, הוא "משמאל", במידת היראה. ו"פני נשר" הם מידה ממוצעת, בחינת הרחמים: "כנשר יעיר קנו" וכו'.

פני השור, שבצד שמאל, מבטאים יראה; זהו מחנה המלאך גבריא'ל. הנשר נמצא בין שתי המידות ומבטא רחמים, כמו הנשר בשירת משה המעיר את קנו ומרחף מעל גוזליו.

ועל זה נאמר ואשא אתכם על כנפי נשרים²³ וגוי' כי מחמת שהיו ישראל במצרים בחומר ובלבנים^{24, 25} בגשמיות לא היו ראויים לזכות להמעלה הגדולה ויתירה שזכו במתן תורה פנים בפנים דבר²⁶ ה' וגוי' ועל כך נאמר: "ואשא אתכם על כנפי נשרים" וגוי'. מכיוון שישראל היו במצרים, בעבודת הטיט והלבנים ובתוך הגשמיות, הם לא היו ראויים מצד עצמם לזכות למעלה הגדולה והנשגבת שזכו לה במתן תורה, כאשר "פנים בפנים דיבר הוי"ו וגוי'.

ה' אומר לישראל בסיני: "ואשא אתכם על כנפי נשרים". מכיוון שהיו שקועים בעבודה הגשמית במצרים, הם לא היו ראויים מצד זכותם שלהם לגילוי שבמתן תורה, כאשר ה' דיבר אליהם "פנים בפנים".

כ"א ע"י בחי' רחמנות שהם כנפי נשרים שע"י ואביא אתכם אלי (ועמ"ש בפי' בלק סד"ה מי מנה עפר יעקב).

אלא באמצעות בחינת הרחמים, שהם "כנפי נשרים", שבאמצעותם "ואביא אתכם אלי". (וראו מה שנכתב בפרשת בלק, בסוף המאמר המתחיל "מי מנה עפר יעקב").

הם הגיעו לכך רק באמצעות הרחמים, "כנפי נשרים", שבאמצעותם הביא אותם ה' אליו. הסוגריים מפנים למאמר בלק שבלקוטי תורה.

והטעם שכנפיהם פרודות הוא מפני שכל שפעם וחיותם הוא מבחי' מלי' ית' וכדכתיב מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים]²⁷ המרומו באות ה' משמו ית'

והטעם לכך שכנפיהם "פרודות" הוא שכל השפע והחיות שלהם נמשכים מבחינת מלכותו יתברך, וכמו שכתוב: "מלכותך מלכות כל עולמים"; עניין זה מרומז באות ה' משמו יתברך,

כעת מוסבר מדוע מדרגות המלאכים נפרדות זו מזו. החיות שלהם נמשכת ממלכותו של ה', מלכותו על כל העולמות: "מלכותך מלכות כל עולמים". המלכות מרומזת בה' האחרונה של שם הוי"ו.

וכדכתיב בהבראם²⁸ בה' בראם²⁹ שהוא בחי' רוח פיו ית' כי וברוח פיו כל צבאם³⁰ כמו, עד"מ הבל היוצא מן הפה³¹

וכמו שכתוב "בהבראם" — "בה' בראם". זוהי בחינת "רוח פיו" יתברך, שהרי "וברוח פיו כל צבאם"; בדומה, למשל, להבל היוצא מן הפה,

חז"ל דורשים את המילה "בהבראם" כך: "בה' בראם" — הבריאה נעשתה באמצעות האות ה', כלומר באמצעות המלכות. זהו הדיבור האלוקי, הנקרא "רוח פיו", בדומה להבל הנושא את מילותיו של האדם.

וכמאמר באתא קלילא³² דלית ביה מששא וה' זו הוא בחי' ה' מוצאות הפה דהיינו כמו שהבל הדיבור מתחלק לה'

וכמאמר: "באתא קלילא דלית ביה מששא". וה' זו היא בחינת חמשת מוצאות הפה; כלומר, כפי שהבל הדיבור מתחלק לחמישה

האות ה' נקראת "אתא קלילא דלית ביה מששא", אות קלה שאין בה ממשות, משום שהגייתה היא באמצעות הבל בלבד. ערכה המספרי, חמש, מצביע גם על חמשת מוצאות הפה — הגרון, החך, הלשון, השיניים והשפתיים — שבהם מתחלק הבל הדיבור.

מוצאות עד"מ כן בחי' רוח פיו ית' מתחלק להיות מדרגות חלוקות ומובדלות זו מזו ד' מחנות שכינה מחנה מיכאל פני אריה כו' כנגד³³ ד' מוצאות.³⁴

מוצאות, כך, על דרך משל, בחינת "רוח פיו" יתברך מתחלקת למדרגות שונות ונבדלות זו מזו: ארבעת מחנות השכינה, מחנה מיכאל, "פני אריה" וכו', כנגד ארבעה מוצאות.

באותו אופן, ה"רוח" האלוקית מתחלקת למדרגות שונות ונבדלות: ארבעת מחנות השכינה, שמיכאל ומלאכים אחרים עומדים בראשם, המקבילים לארבעה מחמשת מוצאות הפה. המוצא החמישי יתבאר בפסקה הבאה.

3 ומוצא הה' הוא בחי' גיכ"ק מוצא החיך בחי' עושה שלום במרומיו³⁵ כי מיכאל שר של מים³⁶ וגבריאל שר של אש ואין המים מכבים³⁷ כו'

ונקודת החיתוך החמישית היא בחינת גימ"ל, יו"ד, כ"ף וקו"ף — מוצא החיך; בחינת "עושה שלום במרומיו", שכן מיכאל הוא שר של מים וגבריאל שר של אש, ואין המים מכבים וכו'.

נקודת החיתוך החמישית, החיך — שבו נהגות האותיות גימ"ל, יו"ד, כ"ף וקו"ף — מקבילה לבחינה שעליה נאמר "עושה שלום במרומיו". מיכאל הוא שר של מים, כלומר חסד, וגבריאל שר של אש, כלומר גבורה; ואף על פי כן, המים אינם מכבים את האש.

מפני השפעה הכללית שבהם ממקור חוצבם אשר לבחינה זו כולם כאחד עונים באימה ואומרים קדוש³⁸ כו'.

משום שההשפעה הכללית שבהם נמשכת מן המקור שממנו נחצבו, בבחינה זו כולם כאחד עונים באימה ואומרים "קדוש" וכו'.

הם מתקיימים יחד מפני שכולם מקבלים השפעה כללית ומקיפה מן המקור האחד שממנו נחצבו. בבחינה זו כולם אחד, והם עונים יחד "קדוש", כלשון ברכת יוצר של שחרית.

וזהו בוערות כמראה הלפידים³⁹ היא מתהלכת בין החיות כו' פ"י היא מתהלכ' [מתהלכת] ה' מתהלכ' [מתהלכת] דהיינו לפי שנמשך בהם השפעת כח' הה' לפיכך בוערים ואומרים קדוש.

וזהו "בוערות כמראה הלפידים, היא מתהלכת בין החיות" וכו'. פירוש "היא מתהלכת": הה"א מתהלכת. כלומר, מפני שההשפעה של בחינת הה"א נמשכת בהם, הם בוערים ואומרים "קדוש".

יחזקאל אומר שהאש "מתהלכת בין החיות". אדמו"ר הזקן דורש את המילה "היא" כאילו מדובר באות ה"א: משום שהשפעת הה"א, מלכות, מתהלכת בין החיות, הן בוערות וקוראות "קדוש".

[וזה לשון] הזהר בראשית דמ"א ע"ב היא מתהלכת מאן היא דא רוחא קדישא אתר דנפקו מינה ואיהי נהיר לון והיינו בחיי מלכות שהיא בחי' ה' דשם הוי'

[וזה לשון הזוהר, בראשית, דף מא ע"ב: "היא מתהלכת" — מי היא? זו הרוח הקדושה, המקום שממנו יצאו, והיא מאירה להם. זו בחינת מלכות, שהיא בחינת הה"א של שם הוי'.

הזהר שואל מי היא "היא" ומשיב: הרוח הקדושה, המקום שממנו יצאו החיות, והיא המאירה להן. אדמו"ר הזקן מזהה זאת עם מלכות, הה"א האחרונה של שם הוי'.

אך פ"י רוחא קדישא היינו כדאיתא בפרדס ערך רוח שהמל' נקרא רוח הקדש כשמקבלת מחכמה שהיא נק' קדש ולכן בחי' זו היא גיכ"ק מוצא החיך שהוא נמשך מבחי' חכמה כמבואר בסמוך),

אך פירוש "רוח קדישא" הוא כפי שנאמר בפרדס, בערך "רוח": המלכות נקראת "רוח הקדש" כשהיא מקבלת מחכמה, הנקראת "קדש". לכן בחינה זו היא גימ"ל, יו"ד, כ"ף וקו"ף — מוצא החיך, הנמשך מבחינת חכמה, כפי שיתבאר בסמוך.)

לפי הפרדס, מלכות נקראת "רוח הקדש" כשהיא מקבלת מחכמה, הנקראת "קדש". לכן בחינה זו היא החיך, המקבל את השפעתו מחכמה, כפי שמוסבר בהמשך.

והמשכה והשפעה זו נרמזת במלת ופניהם שיש עליו טעם זקף גדול⁴⁰ שהוא הפסק מאמר להפסיק בין ופניהם לוכנפיהם כמ"ש רש"י [רבי שלמה יצחקי] לומר שפניהם פי' פנימיותם אינם פרודות

והמשכה והשפעה זו נרמזות במילה "ופניהם", שמעליה מופיע הטעם זקף גדול, המפסיק את המאמר ומפריד בין "ופניהם" ל"וכנפיהם", כפי שכתב רש"י; מכאן שפניהם — כלומר, פנימיותם — אינן נפרדות

בפסוק, המילה "ופניהם" נושאת את טעם זקף גדול, המפריד אותה מ"וכנפיהם", כפי שרש"י מציין. אדמו"ר הזקן לומד מכך שפניהם, כלומר פנימיותם, אינן נפרדות.

כמו כנפיהם, שפנימיותם הוא בחי' גיכ"ק מוצא החיך כי חכו ממתקים^{41,42} כתיב ששם הוא בחי' המתיקות והטעמים

כמו שכנפיהם אינן נפרדות; כי פנימיותם היא בחינת גימ"ל, יו"ד, כ"ף וקו"ף — מוצא החיך, שהרי נאמר "חכו ממתקים", ושם נמצאות בחינת המתיקות והטעמים,

הפנימיות של המלאכים מקבילה לחיך, שעליו נאמר "חכו ממתקים". החיך הוא מקום המתיקות והטעם.

כי חיך אוכל יטעם⁴³ שהוא בחי' חכמה כו', ולפי שהשפעת אהבה ויראה הנמשך להם להיות כגחלי אש בוערות⁴⁴ ולומר קדוש וברוך וימלוך כו'

שהרי "חיך אוכל יטעם", וזו בחינת חכמה וכו'. ומכיוון שהשפעת אהבה ויראה נמשכת אליהם, עד שהם נעשים "כגחלי אש בוערות" ואומרים "קדוש", "ברוך" ו"ימלוך" וכו',

"חיך אוכל יטעם": הטעם הוא בחינת חכמה. המשפט ממשיך ומבאר את מקור האהבה והיראה של המלאכים, ההופכת אותם כגחלי אש בוערות ומניעה אותם לומר את השבחים "קדוש", "ברוך" ו"ימלוך".

הוא מבחי' ה' זו שהוא עלמא דאתגליא דהיינו מחמת השגתם באור א"ס ב"ה הנמשך בעלמא דאתגליא ושהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו'.

היא מבחינת ה' זו, שהיא העולם הנגלה, כלומר, מכוח השגתם באור אין סוף ברוך הוא, הנמשך בעולם הנגלה, ובהיותו ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין וכו',

אהבה ויראה אלו נובעות מה', המכונה "העולם הנגלה" — המדרגה שבה האלוקות מתגלה לנבראים. המלאכים משיגים את אור אין סוף הנמשך למדרגה זו: כיצד הוא ממלא את כל העולמות ומקיף את כל העולמות.

ולכן גם אהבתם ויראתם הוא בהתגלות ובתשוקה מורגשת. וכמ"ש מראיהם כגחלי אש בוערות^{45,46} כו' כלומר כגחלי אש אשר האש עודנה קשורה בגחלת ומתלהטת בו.

ולכן גם אהבתם ויראתם הן בהתגלות, ובליוי תשוקה מורגשת. וכמו שכתוב: "מראיהם כגחלי אש בוערות" וכו', כלומר, כגחלים שהאש עדיין קשורה בהן ובווערת בתוכן.

מכיוון שאהבתם ויראתם נובעות מהשגה, הן גלויות ומורגשות — כמיהה מודעת. הן דומות לגחלים בוערות, שהאש עדיין דבוקה בהן ובווערת בתוכן, כשהיא ממשיכה לבעור מכוח הדבר שמזין אותה.

(ועיין מזה ברכות בהעלותך פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] דרס"ג ע"ד⁴⁷ ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה⁴⁸ ר"פ צאינה וראינה ובזהר ח"ג [חלק ג'] פ' צו די⁴⁹ א' ב' ובתי"ז [ובתיקוני זוהר] ד"ג סע"ב [סוף עמוד ב] ד' ב' ועמ"ש מענין אש בד"ה בפ' נסכים)⁵⁰

(ועיינו בבראשית רבה, בהעלותך, פרק ט"ו, דף רס"ג ע"ד; ובשיר השירים רבה, בתחילת "צאינה וראינה"; ובזהר, חלק ג', פרשת צו, דף א' ע"א-ע"ב; ובתיקוני זוהר, דף ג' סוף ע"ב, דף ד' ע"ב; ועיינו כמה שנכתב על עניין האש במאמר "בפרשת נסכים").

ההערה מפנה למקורות מקבילים: המדרש על מראה החיות כנחלי אש, הלימוד על האש והשלג שלמעלה שאינם מכבים זה את זה, הזוהר ותיקוני זוהר העוסקים בפסוק הזה, ומאמר בלקוטי תורה העוסק בעניין האש. (מספר הדף המודפס בזהר אינו יכול להיות נכון, שכן פרשת צו מתחילה בדף כ"ז; בהערת קה"ת מצוין: חלק ג', פרשת צו, דף ל"א ע"ב.)

וזהו ענין שרפים עומדים ממעל לו⁵¹ פ"י ממעל כלומר במקום פתוח לרוחה דהיינו בגילוי עוז ותעצומות האהבה וכן בפרות שנשאו את הארון בימי דוד⁵² כתיי [כתיב] וישרנה הפרות^{53, 54, 55} כו'

וזהו ענין "שרפים עומדים ממעל לו": פירוש "ממעל" הוא במקום פתוח לרוחה, כלומר, בגילוי עוזה ותעצומותיה של האהבה. וכך גם בפרות שנשאו את הארון בימי דוד, שעליהן כתוב: "וישרנה הפרות" וכו',

ישעיהו ראה "שרפים עומדים ממעל לו". אדמו"ר הזקן מפרש את המילה "ממעל" כמקום פתוח לרוחה: עוצמת אהבתם מתגלה בגלוי. הפרות שנשאו את הארון הן מקרה דומה.

הלוך וגעו⁵⁶ מפני שנשאו⁵⁷ את הארון שהוא בחי' עלמא דאתגליא נשפע עליהם שפע אלקי להיות משוררות וגועות וכו'

"הלוך וגעו": מכיוון שנשאו את הארון, שהוא בחינת העולם הנגלה, הושפע עליהן שפע אלוקי, כדי שישירו ויגעו וכו'.

מכיוון שהפרות נשאו את הארון, המסמל את העולם הנגלה, הושפע עליהן שפע אלוקי, וגעיתן נעשתה לשירה. לפי הערת קה"ת, חז"ל מזהים את השירה ששרו.

(עיין ברכות וירא ס"פ נ"ד ובפרק אין מעמידין דכ"ד ב'י⁵⁸ ובזח"א [ובזהר חלק א] פ' חיי שרה דקכ"ג ובפ' תרומה דקל"ח⁵⁹ א'):^{60, 61, 62}

(עיינו בבראשית רבה, וירא, סוף פרק נ"ד; ובפרק אין מעמידין, דף כ"ד ע"ב; ובזהר, חלק א', פרשת חיי שרה, דף ככ"ג; ובפרשת תרומה, דף קל"ח ע"א.)

המדרש והתלמוד דנים בשאלה איזו שירה שרו הפרות. לפי הערת קה"ת, הזוהר משווה בין הפרות שנשאו את הארון לבין החיות הנושאות את הכיסא האלוקי.

קטע 2 • 41-5

שעורה: השפע המדוד

4

ב והנה השפעה והמשכה זו שנמשכת במלאכים להיות אריה שואג ושור גועה ולהיות בוערים כו' ועונים ואומרים קדוש כו'

ב. והנה, השפע וההמשכה הזאת הנמשכים במלאכים, כדי שהאריה ישאג והשור יגעה, וכדי שיבערו וכו' ויענו ויאמרו "קדוש" וכו',

החלק השני נפתח במתן שם לשפע האלוקי שתואר עד כאן: השפע הנמשך במלאכים, גורם לאריה לשאוג ולשור לגעות, מצית בהם אש ומניע אותם לענות "קדוש".

נקרא בשם שעורה כי שעורה הוא מאכל בהמה⁶³ פי' מאכל והשפעת המלאכים הנקראים בשם בהמות וחיות פני אריה פני שור כו'

נקראים בשם שעורה, שכן שעורה היא מאכל בהמה; כלומר, זהו המזון והשפע של המלאכים, הנקראים "בהמות" ו"חיות" — פני אריה, פני שור וכו'.

השפע נקרא "שעורה" משום ששעורה היא מאכל לבעלי חיים; בתלמוד נזכרת שעורה כמזון לסוסים ולחמורים. המלאכים נקראים "בהמות" ו"חיות", שכן פני המרכבה הם פני אריה, פני שור וכן הלאה. לכן השפע שמוזן אותם הוא ה"שעורה" שלהם.

ונקרא שעורה על שם שעור ה' פי' שיעור⁶⁴ ומדה הנמשך מבחי' ה' (ועמ"ש בענין בה"א [בית הלל אומרים] נברא העוה"ז בד"ה ראו כי⁶⁵ ה' נתן לכם השבת)

והיא נקראת שעורה גם על שם "שיעור ה'", כלומר, השיעור והמידה הנמשכים מבחינת ה'. (וראו מה שנכתב בעניין "בה"א נברא העולם הזה" במאמר הפותח במילים "ראו כי ה' נתן לכם השבת".)

טעם נוסף לשם: אפשר לחלק את המילה "שעורה" ל"שיעור" ו"ה". זהו השפע המדוד של ה', מלכות. הסוגריים מפנים למאמר בלקוטי תורה, בשלח, העוסק בכך שהעולם הזה נברא באות ה'.

והיינו בחינת היא מתהלכת בין החיות להיות בוערים ולהיות מראיהם כגחלי אש ונמשך בשיעור ומדה להתחלק לדי' מחנות השכינה לכל אחד במדרגתו ולהיות מדרגת האחד מובדל ומופרד מחבירו

וזוהי הבחינה של "היא מתהלכת בין החיות", כדי שיבערו וכדי ש"מראיהם כגחלי אש"; השפע נמשך בשיעור ובמידה, ומתחלק לארבע מחנות השכינה, לכל אחד לפי מדרגתו, כך שמדרגתו של האחד נבדלת ונפרדת משל חברו.

השפע המדוד הזה הוא ה"מתהלכת בין החיות" ומצית בהן אש. מכיוון שהוא נמשך במידה, הוא מתחלק לארבע מחנות, וכל מחנה נשאר במדרגתו שלו. משום כך גם כנפי המלאכים "נפרדות".

וכן מדרגת כל אחד ואחד היא נקצבת במדה שנמדד לו מששת ימי בראשית שלכן נקראו המלאכים עומדים⁶⁶ שעומדים כל ימיהם במדרגה אחת בלי שום גירעון ותוספת וכלי שום שינוי.

וכן מדרגתו של כל אחד ואחד נקבעת לפי המידה שנמדדה לו מששת ימי בראשית. לכן המלאכים נקראים "עומדים": כל ימיהם הם עומדים במדרגה אחת, בלי חיסרון וכלי תוספת וכלי שום שינוי.

מדרגתו של כל מלאך נקבעה בשעת הבריאה ואינה עולה או יורדת. לכן הנביא זכריה מכנה את המלאכים "אלה העומדים", ואילו לאדם שאליו הוא מדבר ניתנים "מקומות להליכה" ביניהם.

ושעורה בשין שמאלית כתיב מלשון וסביביו נשערה מאד⁶⁷ וקדמונים אחזו שער⁶⁸ (איוב י"ח כ' [כתב]) ודומיהם שהוא ענין רעדה כי וגבורתך ידברו⁶⁹ וזעים וחלים מחיל כסא וכו'.

והמילה "שעורה" כתובה בשי"ן שמאלית, מלשון "וסביביו נשערה מאד" ו"קדמונים אחזו שער" (איוב י"ח, כ') וכיוצא בזה, ענין של רעדה; שהרי "גבורתך ידברו", ו"זעים וחלים מחיל כסא" וכו'.

המילה "שעורה" נכתבת בשי"ן שמאלית, ובכך היא מתקשרת למילים המציינות סערה ורעדה בתהילים ובאיוב. עבודת המלאכים היא מתוך רעדה ויראה: הם "ידברו גבורתך" וזעים מפני כס המלכות האלוהי.

(ועמ"ש עוד מענין שער בשמאל ושער רישיה⁷⁰ ושער בימין זה השער⁷¹ בפי שלח בפי ציצית ע"פ אני⁷² כו', ומזה יובן גם כאן שאח"כ בימי ספירת העומר ממשיכים מ"ט שערי בינה⁷³ הוא שער בימין בחינת חסדים כו').

(וראו עוד מה שנכתב בענין "שער" בשמאל, "ושער רישיה", ו"שער" בימין, "זה השער", בפרשת שלח, בפרשת ציצית, על הפסוק "אני..." וכו'. ומכאן יובן גם כאן, שלאחר מכן, בימי ספירת העומר, ממשיכים את מ"ט שערי בינה, שהם "שער" בימין, בחינת חסדים וכו').

הסוגריים מבחינים בין "שער" במשמעות שיער, הכתוב בשי"ן שמאלית, ובין "שער" במשמעות פתח, הכתוב בשי"ן ימנית, ומפנים למאמר בלקוטי תורה, שלח. מכאן ששערי הבינה הנמשכים בימי הספירה הם "שער בימין", כלומר שפע של חסד, בניגוד ל"שעורה" של המלאכים, הקשורה לרעדה.

והנה השפעת והמשכת בחינת שעורה הנ"ל במלאכים תלויה בעבודת ישראל למטה שבזמן שבית המקדש היה קיים היו מקריבים עומר השעורים והניף הכהן את העומר⁷⁴ ובאתערותא דלתתא

והנה השפע וההמשכה של בחינת השעורה הנזכרת לעיל במלאכים תלויים בעבודת ישראל למטה. בזמן שבית המקדש היה קיים היו מקריבים את עומר השעורים, והכהן היה מניף את העומר; ובאתערותא דלתתא

ה"שעורה" של המלאכים תלויה במעשיהם של ישראל למטה. בזמן בית המקדש הדבר נעשה באמצעות העומר: קרבן השעורים שהכהן היה מניף לפני ה'.

אתעדליע [אתערותא דלעילא] **הוא חסד עליון שעיי הארת בחינת חסד עליון מלמעלה מאור אי"ס ב"ה נעשה העלאת בחי' עומר היא בחינת עלמא דאתגליא ומקטיר הקומץ**⁷⁵ **באש של**⁷⁶ **מעלה כו',**

[מתעוררת] אתערותא דלעילא, שהיא חסד עליון: באמצעות הארה מבחינת חסד עליון מלמעלה, מאור אין סוף ברוך הוא, מתרוממת בחינת העומר, שהיא בחינת העולם הגלוי, והקומץ נשרף באש של מעלה וכו';

בלשון הזוהר, אתערותא דלתתא מעוררת אתערותא דלעילא. כאן מדובר בחסד העליון שמאור אין סוף, המעלה את העומר. לאחר מכן הכהן שרף קומץ ממנו על המזבח, והוא נאכל באש שירדה מן השמים.

ועיי' נשפע בחי' השעורה להיות מאכל בהמה במלאכים שיהיה להם בחינת בוערים כמראה הלפידים ולהיות שואגים קדוש וברוך וימלוך כו'.

ועל ידי כך נמשכת בחינת השעורה להיות מאכל לבהמות שבמלאכים, כדי שתהיה בהם בחינת "בוערים כמראה הלפידים", וכדי שישאגו "קדוש", "ברוך" ו"ימלוך" וכו'.

באמצעות הקרבן נמשכת "שעורה" אל המלאכים כמזונם. היא מעניקה להם את בערתם, כלפידים, ואת אמירתם "קדוש", "ברוך" ו"ימלוך".

ולכן העומר בא מתרומת הלשכה^{77,78} **שהיה לכל ישראל חלק בו להיות השפעה זו עיי' כל ישראל**

לכן העומר בא מתרומת הלשכה, שלכל ישראל היה חלק בה, כדי שהשפע הזה יימשך באמצעות כל ישראל.

משום כך נקנה העומר מכספי לשכת בית המקדש, שבאו מתרומות העם כולו. לכל יהודי היה חלק בו, ולכן השפע למלאכים נמשך באמצעות כל ישראל.

כי קדש ישראל⁷⁹ **לה' ראשית תבואתה** (בירמיה סימן ב' ג') **ופירש"י** [ופירש רש"י] **ות"י** [ותרגום יונתן] **שם קדש היינו תרומה ראשית תבואתה זהו העומר**⁸⁰ **והיינו**

כי "ישראל קדש לה' ראשית תבואתה" (בירמיהו, פרק ב, פסוק ג); ורש"י ותרגום יונתן מפרשים שם: "קדש" פירושו תרומה, ו"ראשית תבואתה" היא העומר. והיינו,

ירמיהו מכנה את ישראל "קדש לה', ראשית תבואתה", ורש"י ותרגום מסבירים זאת באמצעות התרומה והעומר. נמצא שישראל עצמם דומים לתרומה ולעומר.

כי עצם נפש האלקית היא בחינת תרומה (כמ"ש ברכות פ' בראשית ר"פ י"ד ע"פ וייצר⁸¹ **כו')**

שעצם נפש האלקית היא בחינת תרומה (כמו שכתוב במדרש רבה, פרשת בראשית, בתחילת פרק י"ד, על הפסוק "וייצר" וכו'),

עצם הנפש האלקית היא כמו תרומה — החלק הקדוש שמופרש מן התבואה. המדרש על "וייצר" מכנה את אדם הראשון חלתו של עולם, וחלה נקראת תרומה.

וגם כי תרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה⁸² כמ"ש במשנה פ"ק [פרק קמא] דתרומות מ"ז ובגמרא פ"ק [פרק קמא] דגיטין (דל"א א') והוא ענין נשמות עלה במחשבה,^{83, 84}

וגם משום שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה, כמו שכתוב במשנה, פרק א של מסכת תרומות, משנה ז, ובגמרא, פרק א של מסכת גיטין (דף ל"א ע"א); וזהו ענין "נשמות עלה במחשבה".

אפשר להפריש את התרומה הגדולה על פי אומדן, ואפילו במחשבה בלבד. הדבר מתאים לנשמות, ש"עלו במחשבה" לפני בריאת העולם.

אך יש בה ג"כ מבחינת ראשית תבואתה עומר שעורים מאכל בהמה ע"ד מ"ש אדם ובהמה תושיע^{85, 86} הוי' ופי' בגמרא פ"ק [פרק קמא] דחולין (דף ה' ע"ב)

אך יש בה גם מבחינת "ראשית תבואתה" — עומר השעורים, מאכל בהמה, על דרך הכתוב "אדם ובהמה תושיע הוי'", שהגמרא מפרשת בפרק א של מסכת חולין (דף ה' ע"ב):

בנפש יש גם צד שני, בדומה לעומר השעורים, מאכל הבהמה. הפסוק "אדם ובהמה תושיע" רומז לכך, כפי שמסבירה הגמרא במסכת חולין.

שמימים את עצמם כבהמה דכאי רוח ועוד כמ"ש לקמן דבתחלה נמשך הנפש מבחינת אופנים מסטרא דבעירו דכיא כו' ולזאת

שהם משימים את עצמם כבהמה, שפלי רוח. ועוד, כמו שכתוב להלן, בתחילה נמשכת הנפש מבחינת האופנים, מצד "בעירו דכיא" וכו'. ולזאת

הגמרא מסבירה שמדובר באנשים חכמים בדעת, המשווים את עצמם לבהמה, בענווה ובשפלות רוח. ועוד, כפי שיסביר המאמר בהמשך, בתחילה נמשכת הנפש מן האופנים, ממדרגת "בעירו דכיא" — הבהמה הטהורה.

הנה בחי' נפש האלהי [האלקים] שבישראל הוא בחינת ראשית ההמשכה שעל ידה נמשך בחינת התבואה והשעורים הנ"ל לעולם המלאכים בתוספת אור וגילוי זיו המתחדש מדי שנה בכל פסח כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בפסח על התבואה^{87, 88}

בחינת הנפש האלקית שבישראל היא בחינת הראשית של ההמשכה, שבאמצעותה נמשכת בחינת התבואה והשעורים שהוזכרו לעיל אל עולם המלאכים, בתוספת אור ובהתגלות זיו המתחדש מדי שנה בפסח, כדברי חז"ל: "בפסח על התבואה".

לכן הנפש האלקית היא ה"ראשית" שבאמצעותה נמשכת השעורה אל המלאכים, והיא מוסיפה להם אור המתחדש מדי פסח. זהו הזמן שבו, לפי המשנה, העולם נידון על תבואת השנה.

(ועיין בזח"א [בזהר חלק א] ויחי דרכיו ע"ב⁸⁹ בפ"י תבואתה בה"א [בית הלל אומרים].⁹⁰ וע' מק"מ [מקדש מלך] שם) ומתוספת וריבוי גילוי אור והזיו שבעולם המלאכים נמשך ומשתלשל למטה מטה לנפש הבהמית שבישראל (ועיין לקמן סוף הדיבור) שתתהפך מחשוכא לנהורא וכו'.

(וראו בזהר, חלק א, ויחי, דף רכ"ו ע"ב, בפירוש "תבואתה" בה"א; וראו שם במקדש מלך.) ומתוספת האור וריבוי גילוי האור והזיו שבעולם המלאכים נמשכת [הארה] ומשתלשל מטה מטה אל הנפש הבהמית שבישראל (וראו להלן, בסוף המאמר), כדי שתתהפך מחשכה לאור וכו',

הזהר מציין ש"תבואתה" בפסוק זה כתובה בה"א; לפי הערת קה"ת, יש בכך רמז לה"א האחרונה של השם. מתוספת האור אצל המלאכים נמשכת השפעה מטה, אל הנפש הבהמית, כדי שהחשכה שבה תתהפך לאור.

דהיינו לשבע מדות הקדושות שממשיכים בז' שבועות ימי הספירה וכל אחד כלולה מז' כו' (וכמ"ש לקמן):^{91, 92, 93}

כלומר, אל שבע המדות הקדושות שממשיכים בשבעה שבועות של ימי הספירה, וכל אחת כלולה משבע וכו' (כמו שכתוב להלן).

הנפש הבהמית מתבררת ונעשית לשבע המדות הקדושות, שנמשכות בשבעת שבועות הספירה; כל מדה כלולה מכל שבע המדות, ובסך הכול ארבעים ותשע.

5 ג והנה כל זה הוא בחינת שעורה שמתגלה בפסח ראשית קצירכם^{94, 95} שהוא ענין השגת הנפש כחי גילוי אור אי"ס ב"ה בעלמא דאתגליא איך הוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסכ"ע [וסוכב כל עלמין] וכו' לכל נפש כפי אשר תוכל שאת השגתה.

ג. והנה, כל זה הוא בחינת שעורה, שמתגלה בפסח, "ראשית קצירכם": עניינו השגת הנפש את בחינת גילוי אור אין סוף, ברוך הוא, בעולם הגלוי — כיצד הוא ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין וכו' — לכל נפש, כפי יכולת השגתה לשאת זאת.

החלק השלישי מסכם: "שעורה", המתגלה בפסח, היא השגה. הנפש תופסת את האלוקות כפי שהיא מופיעה בעולם הגלוי, את האופן שבו אור אין סוף ממלא את כל העולמות ומקיף אותם, וכל נפש תופסת זאת במידה שהיא מסוגלת להשיג.

כאשר יעמיק האדם בדעתו ויתבונן בגדולתו ית' כל חד לפום שעורא דיליה⁹⁶ (וע' בפ"י קצירה במא"א [במאורי אור] אות ק' סל"ב⁹⁷ ועמ"ש בד"ה והי' [והיה] מספר בניי [בני ישראל]⁹⁸ לידת המוחין כו').

כאשר אדם מעמיק בדעתו ומתבונן בגדולתו יתברך, כל אחד לפי שיעורו. (ועיניו בפירוש "קצירה" במאורי אור, אות ק', סעיף ל"ב; וכן במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל", בעניין לידת המוחין וכו').

הדבר מתרחש כאשר אדם מתבונן לעומק בגדולת ה', "כל אחד לפי שיעורו", כלשון הזהר. המילה "שיעור" מהדהדת את המילה "שעורה". הסוגריים מפנים למאורי אור על "קצירה", שלפי הציטוט בהערת קה"ת מפרש את הקצירה כהולדת הנשמות על ידי מלכות, וכן למאמר "והיה מספר בני ישראל" המופיע קודם לכן בלקוטי תורה, במדבר.

אך בשבועות הוא גילוי בחינת חטה שהוא גילוי מה שלמעלה מהדעת והשגה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עץ הדעת חטה היתה שאין התינוק⁹⁹ יודע לקרות אבא עד שיטעום כוי

אבל בשבועות מתגלה בחינת חיטה, שהיא גילוי של מה שלמעלה מדעת ומהשגה. וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה: "עץ הדעת חיטה הייתה", שכן "אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום" וכוי.

בשבועות מתגלה "חיטה": מה שלמעלה מדעת ומהשגה. חז"ל אמרו שעץ הדעת היה חיטה, משום שתינוק אינו יכול עדיין לומר "אבא" עד שהוא טועם את טעמו של הדגן.

שידיעת התינוק שקורא אבא ואימא אינה ידיעה נגלית בהשגה והבנה המושכלת בטעם מושג ומוכן שהרי אינו יודע איך הוא אביו ולמה צריך לאהוב אותו

שהרי ידיעתו של התינוק, כשהוא קורא "אבא" ו"אמא", אינה ידיעה גלויה שיש בה השגה והבנה שכלית, על פי טעם שהוא מושג ומוכן; שכן אינו יודע כיצד הוא אביו, או מדוע עליו לאהוב אותו.

היכרותו של תינוק עם אביו אינה עניין של הבנה. הוא אינו יכול להסביר כיצד הוא אביו, או מדוע עליו לאהוב אותו.

אלא שקורא אבא מפני שנפשו קשורה בנפש אביו בלי שום טעם ודעת ולא עוד אלא שההתקשרות ההוא חזק מאד שיש לו געגועים אחר אביו וקשה עליו פרידתו עד שגועה בבכיה ונותן את נפשו ממש בבכייתו.¹⁰⁰

אלא הוא קורא "אבא" מפני שנפשו קשורה בנפש אביו, בלי שום טעם ודעת. ולא עוד, אלא שההתקשרות הזאת חזקה מאוד, עד שהוא מתגעגע אל אביו והפרידה ממנו קשה לו, עד שהוא פורץ בבכי ונותן את נפשו ממש בבכיו.

הוא קורא "אבא" מפני שנפשו קשורה בנפש אביו, מעבר לכל טעם ודעת, כפי שנאמר בתורה על יעקב ובנימין שנפשו של האחד הייתה קשורה בנפשו של האחר. הקשר חזק כל כך, שהוא מתגעגע אל אביו ובוכה מעומק לבו כשהם נפרדים.

קטע 3 • 611-9

חיטה: גילוי "אנכי מי שאנכי"

6 והיינו מפני שהדעת ההוא שנתחדש בתינוק מחמת החטה הוא ענין גילוי הדעת הנעלם שלמעלה מעלה מן הדעת המושג והמוכן ולכן ההתקשרות שלו חזקה מאד עד מיצוי הנפש ממש,

הסיבה לכך היא שהדעת המתחדשת בתינוק מכוח החיטה היא גילוי של הדעת הנעלמת, הנמצאת למעלה הרבה מן הדעת שאפשר לתפוס ולהבין; ולכן הקשר שלו חזק מאוד, עד כדי שפיכת הנפש ממש.

אדמו"ר הזקן מסביר מדוע הקשר של התינוק חזק כל כך. הדעת שהחיטה מעוררת בו היא "דעת נעלמת", הנעלית מן הדעת שהשכל תופס, ולכן הקשר מגיע עד כדי שפיכת הנפש.

כי אהבה זו נפלאה מאד מכאשר תוכל הנפש שאת השגתה ואין כח בנפש לכלוא את הרוח האהבה שיסודתה ושרשה שממנה לוקחה הוא הדעת הנעלי' [הנעלים] שהוא עליון וגבוה מהדעת המתפשט בכחות הנפש והשגתה

שכן אהבה זו נפלאה עד מאוד, למעלה ממה שהנפש מסוגלת לשאת ולהשיג, ואין בכוחה לעצור את רוח האהבה, ששורשה ויסודה, שממנו נלקחה, הוא הדעת הנעלמת, הנעלית וגבוהה מן הדעת המתפשטת בכוחות הנפש ובהשגתה;

אהבה כזאת היא מעבר לכל מה שהנפש מסוגלת להשיג, ואין בכוחה לעצור אותה. שורשה הוא הדעת הנעלמת, הנעלית מן הדעת המתפשטת בכוחות הנפש.

אלא הוא גילוי בחינת ההעלם עצמו להיות ביטול כחות הנפש שתהא הנפש נכספה וגם כלתה¹⁰¹ כוי

אלא זהו גילוי של בחינת ההעלם עצמו, המביא לביטול כחות הנפש, עד שהנפש נכספת וגם כלתה כוי.

המתגלה הוא ההעלם עצמו, ולכן כוחות הנפש בטלים לפניו. הנפש "נכספת וגם כלתה", כלשון הפסוק בתהילים.

(ועמ"ש מענין פי' מוחין דאבא שלמעלה מדעת המושג בד"ה להבין מ"ש בהגדה¹⁰² מצה זו כוי).

(ועיינו במה שנכתב בעניין פירוש מוחין דאבא, הנעלים מן הדעת המושגת, במאמר המתחיל "להבין מה שכתוב בהגדה, מצה זו" כוי.)

הסוגריים מפנים למאמר בלקוטי תורה, פרשת צו, העוסק ב"מצה זו" שבהגדה. המאמר מבאר שמוחין דאבא, כלומר השכל של חכמה, נעלים מן הדעת המושגת.

והנה¹⁰³ ככל הדברים האלה וככל המשל הזה כך הוא ענין גילוי בחי' חטה בשבועות ע"י מתן תורה שעל כל דבור פרחה נשמתן¹⁰⁴

והנה, כשם שהדברים האלה וכשם המשל הזה, כך הוא ענין גילוי בחינת החיטה בשבועות, באמצעות מתן תורה, שעל כל דיבור פרחה נשמתן;

ה"חיטה" של שבועות דומה לידיעת התינוק. במתן תורה, כפי שאומרת הגמרא, בכל אחד מדיבורי ה' פרחה נשמתם של בני ישראל.

והיינו בחי' מסירת נפש למסור נפשו באחד¹⁰⁵ מחמת גילוי בחי' אנכי מי שאנכי הוא בחי' עצמותו ומהותו שאינו בגדר תפיסא והשגה כלל דלית מחשבה תפיסא ביי' [ביה]¹⁰⁶ כלל.¹⁰⁷

והיינו בחינת מסירות נפש, למסור את נפשו באחד, מכוח גילוי בחינת "אנכי מי שאנכי", שהיא בחינת עצמותו ומהותו, שאינה נתפסת ומושגת כלל, שכן אין מחשבה תופסת בו כלל.

מדובר במסירות נפש, בנכונות למסור את הנפש בעת אמירת "אחד" בקריאת שמע. היא נובעת מגילוי "אנכי מי שאנכי" — עצמותו ומהותו של ה', ש"אין מחשבה תופסת בו כלל", כלשון תיקוני הזוהר.

7 ובוה יובן מ"ש אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ולכאורה אין זה שבח ומעלה כ"כ [כל כך] לפני המקום שהיה הוצאת יש מיש.

ובכך יובן הכתוב: "אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים". ולכאורה, אין בכך שבח ומעלה גדולים כל כך לפני המקום, שהרי זו הוצאה של יש מיש.

כעת המאמר עובר לדיבר הראשון מעשרת הדיברות. הוצאת ישראל ממצרים נראית הישג קטן יותר מבריאת העולם: עם שכבר היה קיים הועבר ממקום אחד לאחר — "יש מיש".

והלא גדלה מעלתו אשר עשה שמים וארץ שבריאתם הוא יש מאין וגם שמים לרום וארץ לעומק¹⁰⁸ וכו'.

והרי גדולה יותר מעלתו בכך שעשה שמים וארץ, שבריאתם היא יש מאין, וגם "שמים לרום וארץ לעומק" וכו'.

בריאת שמים וארץ יש מאין, המשתרעים לגובה ולעומק עצומים, נראית שבח גדול יותר. מדוע אפוא ה' מציג את עצמו בסיני באמצעות יציאת מצרים?

אך יובן עם הנ"ל כי הנה מצרים למעלה הוא מצר ים דהיינו מה שים החכמה הוא בבחי' מצר וגבול בגדר השגת הנבראים בגדולתו ית' והיינו בגילוי זיו והארתו הודו על ארץ ושמים¹⁰⁹ כו'.

אך הדבר יובן על פי הנאמר לעיל. הנה, מצרים למעלה הוא "מצר ים": היינו, ים החכמה נתון בבחינת מצר וגבול, בגדר השגתם של הנבראים בגדולתו ית'; וזהו בגילוי זיוו והארתו, "הודו על ארץ ושמים" וכו':

למעלה, "מצרים" נדרש כ"מצר ים". ה"ים" האינסופי של חכמה מצטמצם כדי להתאים למה שהנבראים מסוגלים להשיג מגדולת ה': זיוו, המאיר על הארץ ועל השמים.

איך שהוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכו', אבל בהתגלות אנכי מי שאנכי הרי הוצאתיך מארץ מצרים למעלה מעלה מגדר ההשגה

איך שהוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכו'. אבל בגילוי "אנכי מי שאנכי", הרי "הוצאתיך מארץ מצרים" — הרחק הרחק למעלה מגדר ההשגה.

גם ההכנה כיצד ה' ממלא את כל העולמות ומקיף את כל העולמות עדיין נתונה בתוך "מצר" כזה. גילוי "אנכי מי שאנכי", עצמותו של ה', הוציא את ישראל ממנו והעלה אותם הרחק מעבר לגדר ההשגה; בכך יש מעלה גדולה יותר מבריאת העולם.

וכן יש בחי' מצרים למטה כשהאדם בבחי' מצר וגבול כל אחד לפי מה שהוא נתון בתוך מאסר הגוף המגבילו שלא לצאת חוץ לגדרו וגבולו.

וכן יש בחינת מצרים למטה, כשהאדם נתון במצב של מצר וגבול, כל אחד לפי מידתו, בתוך מאסר הגוף המגביל אותו ומונע ממנו לצאת אל מחוץ לגדרו ולגבולו.

למטה יש לכל אדם "מצרים" משלו: הגוף, כמין בית סוהר, מגביל אותו לתחומיו; מידת ההגבלה שונה מאדם לאדם.

משא"כ בהגלות נגלות בנפשו בחי' אנכי מי שאנכי אזי תכסוף ותכלה אליו לצאת מנרתיקה הוא מאסר הגוף במסירת נפש ממש למסור נפשו באחד וזהו מעלת ומדרגת¹¹⁰ בעל תשובה כו'.¹¹¹

אבל כאשר בחינת "אנכי מי שאנכי" מתגלה בנפשו, הרי נפשו משתוקקת וכמהה אליו, לצאת מנרתיקה — מאסר הגוף — במסירות נפש ממש, למסור את נפשו באחד; וזהו מעלתו ומדרגתו של בעל תשובה וכו'.

כאשר "אנכי מי שאנכי" מתגלה בנפשו, הנפש משתוקקת לצאת מ"נרתיקה", הגוף, במסירות נפש, בעת אמירת "אחד" שבקריאת שמע. וזהו מעלתו המיוחדת של בעל התשובה, שלפי דברי הגמרא עומד במקום שאפילו צדיקים גמורים אינם עומדים בו.

8 ולכן במתן תורה היו רואים את הנשמע¹¹² ושומעים את הנראה¹¹³ דהיינו מה שהיה בבחי' שמיעה מרחוק

לכן, במתן תורה "ראו את הנשמע ושמעו את הנראה": כלומר, מה שהיה בבחינת שמיעה מרחוק,

במעמד הר סיני, לפי המכילתא, "ראו את הנשמע ושמעו את הנראה". שמיעה מסמלת ידיעה מרחוק — ידיעה של דבר שאי אפשר לראות.

שהוא בחי' ההעלם בא לידי גילוי וראיה ומה שהיה בבחי' ראייה והשגה נסתלק למקורו לבחי' ההעלם בחינת שמיעה לפי שאז היה גילוי ההעלם עצמו כנ"ל (ועמ"ש בד"ה וידעת היום¹¹⁴ בענין שלום שלום לרחוק ולקרוב).¹¹⁵

שהוא בחינת ההעלם, בא לידי גילוי וראייה; ומה שהיה בבחינת ראייה והשגה הסתלק למקורו, לבחינת ההעלם, לבחינת שמיעה. זאת מפני שאז התגלה ההעלם עצמו, כנזכר לעיל. (ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "וידעת היום", בעניין "שלום שלום לרחוק ולקרוב").

מה שהיה נסתר וידוע רק כשמיעה נעשה גלוי כראייה; ומה שנראה והושג הסתלק אל ההעלם, משום שאז התגלה ההעלם עצמו. הסוגריים מפנים למאמר "וידעת היום" בלקוטי תורה, ואתחנן, העוסק בפסוק "שלום שלום לרחוק ולקרוב".

והנה בחי' ומדרגה זו נמשכה לישראל במתן תורה שנתנית התורה היא גילוי בחי' זו שהתורה והמצות הם נמשכין מאור א"ס ב"ה עצמו ממש מבחי' ההעלם

והנה, בחינה ומדרגה זו נמשכה לישראל במתן תורה, שכן נתנית התורה היא גילוי של בחינה זו: התורה והמצוות נמשכות מאור אין סוף ברוך הוא עצמו ממש, מבחינת ההעלם

בחינה זו ניתנה לישראל במתן תורה, משום שהתורה והמצוות באות מאור אין סוף עצמו, מבחינת ההעלם.

עצמו שלמעלה מעלה מבחי' הארה שבירידת המדרגות וסדר השתלשלות בעלמא דאתגליא כי התורה והמצות עליהם נאמר אם בחקותי תלכו¹¹⁶ בחי' אותיות שבחקיקה כו' כמ"ש במ"א.¹¹⁷

עצמו, שלמעלה מעלה מבחינת ההארה שבירידת המדרגות ובסדר השתלשלות בעולם הגלוי. על התורה והמצוות נאמר "אם בחוקותי תלכו" — בחינת אותיות שבחקיקה וכו', כפי שמוסכר במקום אחר.

התורה והמצוות אינן נמשכות מן ההארה היורדת דרך סדר העולמות אל העולם הגלוי. לכן נאמר עליהן "אם בחוקותי תלכו": המילה "חוקות" רומזת לאותיות חקוקות, שהן דבר אחד עם הדבר שבו הן חקוקות, כפי שמוסכר במאמר אחר.

הגם שמלובשים בענינים גשמיים מ"מ הרי אור א"ס ב"ה עצמו מלובש בהם כמו עדי"מ הנשמה שמתלבשת בגוף וכח הראיה שבמוח מלובש בעין וכח השמיעה המלובש באזן גשמי שהעין והאזן עם היותם

אף שהן מלובשות בענינים גשמיים, אור אין סוף ברוך הוא עצמו מלובש בהן. למשל, הנשמה מתלבשת בגוף, כוח הראייה שבמוח מתלבש בעין, וכוח השמיעה מתלבש באוזן הגשמית. העין והאוזן, אף שהן

אף שהמצוות מלובשות בדברים גשמיים, אור אין סוף עצמו מלובש בהן. הדבר דומה לנשמה שבגוף, או לכוחות הראייה והשמיעה שבמוח, המלובשים בעין ובאוזן הגשמיות.

גשמים נעשים כלים להיות פועל בהם כח הראיה והשמיעה שבמוח לצאת מן ההעלם אל הגילוי כך התורה והמצוות הם בחי' כלים לאור א"ס ב"ה המלובש בהם שבהם ועל ידם מתגלה אור א"ס ב"ה בגילוי ממש.¹¹⁸

גשמיות, נעשות כלים שבהם פועלים כוחות הראייה והשמיעה שבמוח ויוצאים מן ההעלם אל הגילוי. כך התורה והמצוות הן כלים לאור אין סוף ברוך הוא המלובש בהן, ובתוכן ועל ידן מתגלה אור אין סוף ברוך הוא בגילוי ממש.

העין והאוזן, אף שהן גשמיות, נעשות כלים שבהם כוחות המוח פועלים ויוצאים אל הגילוי. באותו אופן התורה והמצוות הן כלים שבהם אור אין סוף עצמו מתגלה בפועל.

9 וזהו בחי' שתי הלחם שהיו מקריבין מחטה בשבועות כי חטה היא בחי' כ"ב אתון¹¹⁹ דאורייתא ושתי הלחם על שם הפסוק לכו לחמו בלחמי¹²⁰ וגוי

וזהו בחינת שתי הלחם שהיו מקריבים מחיטה בחג השבועות: החיטה היא בחינת עשרים ושתיים אותיות התורה, ושתי הלחם נקראות כך על שם הפסוק: "לכו לחמו בלחמי" וכו'.

שתי הלחם מחיטה שהוקרבו בחג השבועות מבטאות זאת. למילה "חיטה" יש ערך מספרי של עשרים ושתיים — ח' היא 8, ט' היא 9 וה' היא 5 — כמספר אותיות התורה; ובזה נקראת החיטה הביטוי הכללי של עשרים ושתיים האותיות. הלחמים מזכירים את הפסוק שבו החכמה מזמינה: "לכו לחמו בלחמי".

פִּי לַחֲמוֹ אַתֶּם לֶחֶם תּוֹרַתְכֶם בִּלְחָמִי דוֹקָא דְהֵיִינוּ לִהְיוֹת גִּילּוּי תּוֹרַתּוֹ בַּחֲיֵי אֲנֹכִי מִי שֶׁאֲנֹכִי.¹²¹

כלומר, "לחמו" — אכלו אתם את לחם תורתכם "בִּלְחָמִי" דווקא; היינו, שיתגלה בתורתו המדרגה של "אנכי מִי שֶׁאֲנֹכִי".

"לחמו בלחמי" פירושו שהתורה שאדם לומד תהיה "לחמי" — הלחם שלי, של ה'. בתורה זו מתגלה "אנכי מִי שֶׁאֲנֹכִי", עצמותו של ה'.

וּכְמִי"ש וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה¹²² אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצוּךְ וְגוֹי'. וְהֵיִינוּ עִ"י בַּחֲיֵי לָכֵן. וּכְמִי"ש אִם בַּחֲקֵי תִלְכוּ¹²³

כמו שכתוב: "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצוּךְ" וכו'. והדבר הוא על ידי בחינת "לכו", כמו שכתוב: "אם בחוקותי תלכו".

כך נאמר בפסוק: "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצוּךְ" — המילה "אנכי" רומזת לכך שבדברי התורה נושאת התורה את "אנכי מִי שֶׁאֲנֹכִי". הדבר מתאפשר על ידי "לכו", כלומר, על ידי הליכה, כפי שנאמר: "אם בחוקותי תלכו".

דְּהֵיִינוּ לִהְיוֹת בַּבַּחֲיֵי הַלִּיכָה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עֵמֶד שָׁם וּלְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ בְּאֶחָד וּכְמִי"ש שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל¹²⁴ וְגוֹי' הִי אֶחָד. וְהָיוּ הַדְּבָרִים וְגוֹי'.

היינו להיות בבחינת הליכה מן המקום שבו עמד, ולמסור את נפשו ב"אחד", כמו שכתוב: "שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל וְגוֹי' הִי אֶחָד. וְהָיוּ הַדְּבָרִים וְגוֹי'".

"הליכה" פירושה לצאת מהמקום שבו עמד האדם ולא להישאר בדרגתו הנוכחית, ולמסור את נפשו ב"אחד" שבקריאת שמע. מיד לאחר קריאת שמע נאמר "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" — התורה הנושאת את עצמותו של ה'.

קטע 4 • 101-11

הספירה והשער החמישים

10 ד אך כדי להגיע למעלה ומדרגה זו להיות בַּחֲיֵי גִילּוּי אֲנֹכִי מִי שֶׁאֲנֹכִי בַּשְּׁבֻעוֹת זֶמֶן מִתֵּן תּוֹרַתּוֹ צָרִיךְ לְסַפּוֹר סְפִירַת הָעוֹמֵר וְהוּא שֶׁהַכְּתוּב אוֹמֵר תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם^{125, 126} כִּי

ד. אך כדי להגיע לבחינה ולמדרגה זו, שתהיה בחינת הגילוי של "אנכי מִי שֶׁאֲנֹכִי" בשבועות, "זמן מתן תורתנו", צריך לספור את ספירת העומר. וזהו שאומר הכתוב: "תספרו חמשים יום". כי

החלק הרביעי חוזר לשאלה שפתחה את המאמר. כדי להגיע לגילוי של "אנכי מִי שֶׁאֲנֹכִי" בשבועות, נחוצה ספירת העומר; זהו פירוש הפסוק "תספרו חמשים יום".

הנה נ' שערי בינה שהוא ענין גילוי אור אי"ס ב"ה להיות בחי' התבוננות בגדולת אי"ס ב"ה הם מ"ט בחינות והם מרומזים בפסוק לך ה' הגדולה וגוי'

חמישים שערי בינה, שהם גילוי אור אין סוף ברוך הוא, כדי שתהיה התבוננות בגדולת אין סוף ברוך הוא, הם ארבעים ותשע בחינות, וכולן נרמזות בפסוק "לך ה' הגדולה" וגוי',

"חמישים שערי בינה" הם הדרכים להתבונן בגדולת ה' — ההבנה שבאמצעותה אור אין סוף מתגלה בשכל. ארבעים ותשע מהם נרמזים בפסוק "לך ה' הגדולה, והגבורה, והתפארת..." המונה את שבע המדות.

שהם ז' מדות עליונות וכל אחד כלול מז' הרי מ"ט ושער החמשים הוא שער העליון הכולל כל הבחינות שבשער ההוא כלולים כל המ"ט בחינות והיו לאחדים¹²⁷ באחדות אחד ואינן ענפין מתפרדין

שהן שבע מדות עליונות, וכל אחת כלולה משבע, הרי ארבעים ותשע. והשער החמישים הוא השער העליון, הכולל את כל הבחינות: בשער ההוא כלולות כל ארבעים ותשע הבחינות, והן "לאחדים באחדות אחד", ואינן "ענפין מתפרדין"

שבע מדות, שכל אחת כלולה מכל שבע המדות, הן ארבעים ותשע. השער החמישים נעלה מכולן וכולל את כולן: בו ארבעים ותשע הבחינות הן אחד, ולא ענפים נפרדים.

כמו למטה (וז"ל [זוה' לשונן] הע"ח [העץ חיים] שער אי"א פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] ויש שער נ' הכולל כל המ"ט כו' וכ"ה בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' אמור בדף צ"ו ע"ב ובפ' פנחס בדף רנ"ג ע"א ובפ' בראשית¹²⁸ בדף ח' ע"א בדי"ה אזדמנת למהוי.

כמו למטה. (זוה' לשון עץ חיים, שער אריך אנפין, פרק י"ד: "ויש שער נ' הכולל כל המ"ט וכו'. וכן הוא ברמ"ז, פרשת אמור, בדף צ"ו ע"ב, ובפרשת פנחס, בדף רנ"ג ע"א, ובפרשת בראשית, בדף ח' ע"א, בדיבור המתחיל "אזדמנת למהוי".)

למטה הבחינות מתפצלות ונפרדות זו מזו. הסוגריים מציינים את עץ חיים ואת פירוש הרמ"ז לזוהר כמקורות לשער החמישים, הכולל את כל ארבעים ותשע השערים.

וכן הוא ג"כ באריכות בפרדס שער השערים פ"ה) והשער ההוא הוא שער המחבר כל המ"ט שערים למקורן ושרשן במאצילן ב"ה

וכן הוא גם באריכות בפרדס, שער השערים, פרק ה'.) והשער ההוא הוא השער המחבר את כל ארבעים ותשע השערים למקורם ולשרשם במאצילם ברוך הוא,

הפרדס דן בכך באריכות. השער החמישים מחבר את כל ארבעים ותשע השערים לשרשם בה', המאציל אותם.

כי בו ועל ידו נמשך גילוי בחי' אנכי מי שאנכי הוא בחי' עצמיות אור אי"ס ב"ה לכל המ"ט שערים
 כי בו ועל ידו נמשכת התגלות בחינת "אנכי מי שאנכי" — שהיא בחינת עצמות אור אין סוף ברוך הוא — לכל
 ארבעים ותשעת השערים.

באמצעות השער החמישים מגיעה לכל ארבעים ותשעת השערים עצמות אור אין סוף, בחינת "אנכי מי שאנכי".

(עי' [עיינן] בפרדס¹²⁹ שם פ"ז [פרק ז'] בשם הת"ז [התיקוני זוהר] והוא סוף תיקון כ"ב כ"ע [כתר עליון] איהו שלימו
 דחמשין שערי בינה¹³⁰ כוי וכ"ה בע"ח [בעץ חיים] שם ועיין לעיל בפ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם)
 (עיין בפרדס שם, פרק ז', בשם תיקוני זוהר, והוא סוף תיקון כ"ב: "כתר עילאה איהו שלימו דחמשין שערי בינה"
 וכו'. וכן הוא בעץ חיים שם. ועיין לעיל בפרשת יתרו, בדיבור המתחיל "מראיהם ומעשיהם").

תיקוני זוהר מלמד שכתר עילאה הוא השלמת חמישים שערי בינה, ומכאן שהשער החמישים מגיע למעלה מן השכל. הטקסט מפנה גם
 למאמר על פרשת יתרו שבתורה אור.

ולכך כתיב תספרו חמשים יום להיות אחוזים בשער החמשים שבו ועל ידו¹³¹ יהיה גילוי אנכי וספירה
 זו היא המשכה למטה לבחי' עומר השעורים שיהא גילוי אנכי גם בבחי' עומר השעורים למטה.

ולכך כתיב "תספרו חמשים יום", כדי להיות אחוזים בשער החמשים, שבו ועל ידו יהיה גילוי "אנכי". וספירה זו
 היא המשכה למטה, לבחינת עומר השעורים, כדי שיהיה גילוי "אנכי" גם בבחינת עומר השעורים שלמטה.

לכן אומרת התורה "תספרו חמשים יום": על ידי הספירה נאחזים בשער החמישים, שדרכו מתגלה "אנכי". הספירה ממשיכה את הגילוי
 למטה, לבחינת עומר השעורים.

כי הנה כל אדם יש לו נפש החיונית שהיא הבהמיות מבחי' בהמה וגם נפש אלהית כד אתיליד יהבין
 ליה נפשא מסטרא דבעירא דכיא זכה יתיר¹³² כוי

שהרי לכל אדם יש נפש חיונית, שטבעה בהמי והיא מבחינת בהמה, וגם נפש האלקית: "כשנולד נותנים לו נפש מצד
 הבהמה הטהורה; אם זכה יותר וכו',

לכל אדם יש נפש חיונית שטבעה בהמי. גם הנפש האלקית, בדרגתה הראשונה, באה "מצד הבהמה הטהורה", כפי שמלמד הזוהר; וככל
 שאדם זוכה יותר, הוא מקבל דרגות גבוהות יותר של נפש.

וכמ"ש בזהר ר"פ משפטים (דצ"ד ע"ב) ושפעה וחיותה מבחינת שעורים מאכל בהמה כוי, וכדי שתהא גם
 נפשו הבהמית ברצונה ליכלל באחד ולמסור נפשו כוי

כמו שכתוב בזהר, בתחילת פרשת משפטים (דף צ"ד ע"ב); והשפעה וחיות שלה הם מבחינת שעורים, מאכל בהמה
 וכו'. וכדי שגם נפשו הבהמית תרצה להיכלל באחד ולמסור את נפשה וכו',

חיותה של נפש זו באה מ"שעורים", מאכל בהמה. המטרה היא שגם הנפש הבהמית תרצה, מרצונה, להיכלל באחד ולמסור את עצמה.

ולאתהפכא חשוכא לנהורא צריך שיהיה גם בה גילוי בחי' אנכי כדי שעיי' תכסוף ותכלה אליו ית' בביטול מהותה כו'.^{133, 134, 135, 136}

וכדי להפוך את החושך לאור, צריך שגם בה יהיה גילוי של בחינת "אנכי", כדי שעל ידי כך תכסוף ותכלה אליו ית', בביטול מהותה וכו'.

כדי שהחושך של הנפש הבהמית יהפוך לאור, גילוי בחינת "אנכי" צריך להגיע גם אליה. אז גם היא תכסוף ותכלה לה', עד שביטולה יהיה ביטול של עצם מהותה.

11 והמשכה זו היא מעט מעט מתחלה יום אחד כו' ואח"כ אומרים שני ימים כו', הרי יש כאן שני ימים שנמשכו למטה ואין אומרים יום שני לפי שאין זו בחי' והמשכה מדרגה אחרת

והמשכה זו נעשית מעט מעט: תחילה "יום אחד" וכו', ואחר כך אומרים "שני ימים" וכו'. הרי יש כאן שני ימים שנמשכו למטה, ואין אומרים "היום השני", מפני שאין זו בחינה של המשכה למדרגה אחרת;

תשובה זו עונה על השאלה השנייה שהוצגה בפתיחה. ההמשכה נעשית מעט מעט, ואומרים "שני ימים" ולא "היום השני", מפני שכל יום אינו מדרגה חדשה אלא תוספת של אותה המשכה.

אלא הכל הוא המשכת בחי' ומדרגות שער החמשים הכולל ומיוחד במקורו רק שנמשך מעט מעט וכסופרין וממשיכין כל המ"ט בחי' ממילא מגיעין בשבועות לשער החמשים ונעשים חמשים יום בשבועות,

אלא הכול הוא המשכת הבחינות והמדרגות של שער החמישים, הכולל את כולן ומיוחד במקורו, ורק נמשך מעט מעט. וכאשר סופרים וממשיכים את כל ארבעים ותשע הבחינות, מגיעים ממילא בשבועות לשער החמישים, והן נעשות חמישים יום בשבועות.

כל ארבעים ותשע הבחינות נמשכות משער החמישים האחד, המיוחד במקורו. לאחר שסופרים את כל ארבעים ותשע הבחינות, מגיעים בשבועות מאליהם לשער החמישים, ולכן הפסוק יכול לדבר על "חמישים יום".

אך א"צ [אין צריך / אינו צריך] לספור ולהמשיך לעומר אלא מ"ט בחינות כדי לחבר ולקשר ענפין דמתפרדין למטה ולהעלותן ולקשרן למקורן ושרשן ולייחדן במאצילן ב"ה ע"י שער החמשים וכו':

אבל אין צורך לספור ולהמשיך בעומר אלא ארבעים ותשע בחינות, כדי לחבר ולקשר את "הענפים הנפרדים" שלמטה, להעלותם ולקשרם למקורם ולשרשם, ולייחדם במאצילם, ברוך הוא, באמצעות שער החמישים וכו'.

סופרים רק ארבעים ותשע, מפני שעבודת הספירה היא לקשר את "הענפים" הנפרדים שלמטה לשרשם. שער החמישים, שדרכו הם מתייחדים עם ה', אינו טעון ספירה.

קטע 5 • 12

אותיות חיצוניות ופנימיות

12 ועוד יוכן ענין ההפרש בין בחי' שעורה שעור ה' מוצאות הפה ובין בחי' חטה שהוא גי'כ כ"ב אותיות

התורה שזהו ע"ד שנתבאר בד"ה

ועוד יוכן ההבדל בין בחינת השעורה, "שיעור ה'" — חמשת מוצאות הפה — לבין בחינת החיטה, שהיא גם כן עשרים ושתיים אותיות התורה, על פי המבואר במאמר המתחיל

הערת הסיום מציעה דרך נוספת להבין את ההבדל בין שני הגרירים. השעורה היא "שיעור ה'" — חמשת מוצאות הפה — ואילו החיטה היא עשרים ושתיים אותיות התורה. שתיהן אותיות, אך מסוגים שונים, כפי שמוסבר במאמרים אחרים.

כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות¹³⁷ ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] **בד"ה**
וארשתיך לי בענין חצר החיצונה וחצר הפנימית כו'

"כי תשמע בקול", בענין מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות; וראו גם את המבואר לעיל במאמר המתחיל
"וארשתיך לי", בענין החצר החיצונה והחצר הפנימית וכו';

הגמרא משווה תורה ללא יראת שמים לגזבר שנמסרו לו המפתחות הפנימיים אך לא המפתחות החיצוניים. המאמר "כי תשמע בקול" מסביר את שני סוגי המפתחות האלה. המאמר "וארשתיך לי", המאמר הקודם, מסביר את החצר החיצונה ואת החצר הפנימית.

ע"ש ועמ"ש בד"ה אני ישנה¹³⁸ בענין האותיות שאלוני על בני¹³⁹ כו' והיינו מ"ש כאן שע"י בחינת חטה
יודע לקרות אבא כו':

עיינו שם. וראו גם את המבואר במאמר המתחיל "אני ישנה", בענין "האותיות: שאלוני על בני" וכו'. וזהו שנאמר
כאן, שעל ידי בחינת החיטה יודע הילד לקרוא "אבא" וכו'.

המאמר "אני ישנה" עוסק באותיות, ודורש את הפסוק "שאלוני על בני" כך ש"האותיות" הן האותיות עצמן. זהו שאמר המאמר שעל ידי בחינת החיטה יודע הילד לקרוא "אבא".

בעבודה

התבוננות בגדולת ה' מעניקה לכל אדם "שעורה" לפי מידתו, אך זו אינה התכלית. יש "ללכת" — לצאת מן הדרגה הנוכחית — ולהיות מוכן למסור את הנפש בעת אמירת "אחד" שבקריאת שמע, כדי שגילוי ה"אנכי" יגיע גם לנפש הבהמית. הספירה, יום אחר יום, ממשיכה את העצמות הזאת אל שבע מדות הלב, עד שהן מתהפכות מחושך לאור.

שאלות לשיחה

1. מדוע התורה אומרת "חמשים יום" בשעה שסופרים רק ארבעים ותשעה, וכיצד השער החמשים פותר זאת?
2. כיצד קריאת התינוק "אבא" ממחישה את ההבדל בין שעורה לחיטה, בין השגה לידיעה שלמעלה מהשכל?
3. מדוע יציאת ישראל ממצרים, שהיא "יש מיש", היא שבח גדול יותר מכריאת שמים וארץ יש מאין?
4. באיזה מובן התורה והמצוות הן "כלים" לאור אין סוף, בדומה לעין ולאוזן ביחס לראייה ולשמיעה?
5. מדוע השפע של המלאכים תלוי בעומר שמביאים כל ישראל, ומה מוסיף לכך שהנפש האלקית היא "ראשית תבואתו"?

הערות

פסקה 1

1 וספרתם לכם

ההערה מתארכת את המאמר לשנת ה'תקס"ד (1803-1804) ומפנה לרשימה הזאת לצורך התיארוך. ההערה אינה מציינת כאן באיזה כרך נדפסה הרשימה.

הערות קה"ת

משנת תקס"ד — ראה רשימת המאמרים שם ע' שמט הערה 59. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה נדפס בסידור שו, ג. הגהות באוה"ת במדבר ע' רי. כרך-ו ע' אתשכ. וראה אוה"ת אמור-ג ע' תתעב. תוספת ביאור שם ע' תתעג. המאמר באריכות מכ"ק אדה"א הוא ד"ה להבין ענין ספירה ומ"ת במאמרי אדה"א — כרך שבועות ע' שצו. כמה ענינים מהמאמר נתבארו בביאור להצ"צ-א ע' שפא ואילך. ד"ה זה מובא כמה פעמים בדרושי הצ"צ בשם "וספרתם לכם דגבי שבועות".

2 וספרתם לכם

הציור לספור שבועה שבועות מלאים מהיום שלאחר פסח, היום שבו מקריבים את העומר. זהו הפסוק שעליו מבוסס המאמר כולו.

Leviticus 23:15 ויקרא כ"ג:ט"ו

וספרתם לכם ממחרת השבת השביעית מיום הכיאתם את-עמר התנופה שבע שבועות תמימות תהיינה:

And ye shall count unto you from the morrow after the day of rest, from the day that ye brought the sheaf of the waving;
;seven weeks shall there be complete

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

ויקרא כג, טו.

3

"עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום". אדמו"ר הזקן שואל מדוע נאמר בפסוק "חמשים", בשעה שסופרים רק ארבעים ותשעה.

Leviticus 23:16 ויקרא כ"ג:ט"ז

עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'

even unto the morrow after the seventh week shall ye number fifty days; and ye shall present a new meal-offering unto the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 וכי חמשים יום סופרים והלא אין סופרים כי אם מ"ט יום

התוספות שואלים כיצד ייתכן שהפסוק אומר "חמשים", בשעה שסופרים רק ארבעים ותשעה, ומשיבים שיש לקרוא את הפסוק כך שהיום החמישים אינו נמנה בעצמו. לפי הערות קה"ת, ההגהה על הגמרא שם מתייחסת לרא"ש (פסחים, סוף פרק ערבי פסחים, סעיף 40), הדן בתשובות האלה ומביא תשובה נוספת.

Tosafot on Menachot 65b:2:1 תוספות על מנחות ס"ה ב:ב:א

כתוב אחד אומר תספרו חמשים יום. ואם תאמר והלא לא ספרינו אלא מ"ט יום ויש לומר שלא צוה הכתוב לספור חמשים דהכי קאמר קרא עד ממחרת השבת השביעית שהוא יום חמשים תספרו אי נמי חמשים יום תספרו אוהקרבתם דבתריה קאי והכי קאמר עד ממחרת השבת השביעית תספרו ולא עד בכלל נ' יום והקרבתם מנחה חדשה:

Vilna Edition (Public Domain)

5 העומר משעורים

הגמרא לומדת שמנחת העומר באה משעורים, ואילו שתי הלחם של שבועות באות מחיטים. המאמר בונה את הסברו על שני מיני דגן אלה.

Menachot 68b:2-4 מנחות ס"ח ב:ב:ד'

ולא ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מזרח מתיר והשתא דאיכא עומר עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום וליגזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר (ויקרא כג, יד) עד עצם היום הזה עד עיצומו של יום וקסבר עד ועד בכלל

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

הערות קה"ת

מנחות סח, ב.

6 ראשית קצירכם

"והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן". השעורים הן התבואה הראשונה שנקצרת, בעונת הפסח.

Leviticus 23:10 ויקרא כ"ג:י'

דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כִּי-תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את-קצירה והבאתם את-עמר ראשית קצירכם אל-הכהן:

Speak unto the children of Israel, and say unto them: When ye are come into the land which I give unto you, and shall reap the harvest thereof, then ye shall bring the sheaf of the first-fruits of your harvest unto the priest

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

ויקרא כג, י.

7 ושתי הלחם

שתי הלחם מחיטים חדשות, "ביכורים להוי", המוקרבות בשבועות, בסיום הספירה.

Leviticus 23:17 ויקרא כ"ג:י"ז

ממושבתיתכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה'

Ye shall bring out of your dwellings two wave-loaves of two tenth parts of an ephah; they shall be of fine flour, they shall be baked with leaven, for first-fruits unto the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 ושתי הלחם מחטים

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערות קה"ת

שם כג, יז.

9 בכורי קציר חטים

"וחג שבועות תעשה לך, ביכורי קציר חטים". שבועות הוא זמן קציר החיטים, כשם שעונת השעורים היא זמן הפסח.

Exodus 34:22 שמות ל"ד:כ"ב

וחג שבועת תעשה לך בכורי קציר חטים וחג האסיף תקופת השנה:

And thou shalt observe the feast of weeks, even of the first-fruits of wheat harvest, and the feast of ingathering at the

turn of the year

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

10 ופניהם וכנפיהם פרודות

בחזון יחזקאל נאמר: "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה". המאמר מפרש את הכנפיים כמעוף המלאכים כלפי מעלה ואת הפנים כפנימיותם.

Ezekiel 1:11 יחזקאל א':יא

וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְּמַעְלָה לְאִישׁ שְׁתֵּים חֲבֵרוֹת אִישׁ וּשְׁתֵּים מְכֻסּוֹת אֶת גּוֹיְתֵיהֶנָּה:

Thus were their faces; and their wings were stretched upward; two wings of every one were joined one to another, and two covered their bodies

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

יחזקאל א, יא.

11 ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה

הזוהר (פינחס), המצוטט בסוגריים שבטקסט, דן בפסוק זה. לפי הערת קה"ת, הוא לומד את ארבעת הפנים מארבע האותיות של הוי', ואת ארבעת הכנפיים מארבע האותיות של אדנות.

Zohar, Pinchas 49:303-51:314 ספר הזוהר, פנחס מ"ט:ג-נ"א:ש"ד

12 ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה

קטע נוסף בוזהר, פינחס, המצוטט בסוגריים שבטקסט, מביא את הפסוק על הפנים והכנפיים שנפרדו.

Zohar, Pinchas 32:178-35:188 ספר הזוהר, פנחס ל"ב:קע"ח-ל"ה:קפ"ה

13 ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה

תחילתו של תיקון ג'ו, המצוטט בטקסט: ענפי העץ מתפשטים ונפרדים למעלה, כמו שנאמר: "פניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", ולמטה הם מתאחדים.

Tikkunei Zohar 89b:5 תקוני הזוהר פ"ט ב:ה'

אמר רבי אֶלְעָזָר, אָבָא, שְׁעוּרָא דְעֲרִיזוֹת אֵינּוֹן בְּאַתֵּר דְּדִיעַ אוּ לֹא, אָמַר לְקָה בְּרִי, יְהוּיָה אֵיהּ י' אָב ה' אָם ר' בִּן ה' בַּת, הִיָּה אֵינּוֹן אֲשֶׁה וּבִתָּה כְּלָה וְחֻמּוֹתָהּ, כְּפֻם עֲנָפִין דְּאֵילָנָא הָכִי אֶתְקֵרִיאוּ, עֲנָפִין דְּאֵילָנָא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵילָא בְּאֵילָנָא, כְּמָה דְּאֶקְמוּהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְּמַעְלָה, וְעֲלִיָּהוֹן אֶתְמַר (דְּבָרִים כג א) וְלֹא יִגְלָה כִּנָּף אֶבִּיר, וְאֵינּוֹן מִתְיַחֲדִין לְתַתָּא.

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

14 בזח"ג פנחס דרכ"ט סע"א

אור התורה מסכם את דברי הזוהר המצוטטים כאן: ארבעת הפנים נמשכים מארבע אותיות הוי', וארבע הכנפיים מארבע אותיות אדני'.

הערת קה"ת

"משמע ד' פנים נמשכים מדי' אותיות הוי' ודי' כנפים מדי' אותיות אדני' — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.

15 ובת"ז תיקון ג"ו בתחלתו

אור התורה מביא את דברי תיקוני זוהר: ענפי האילן מתפשטים ונפרדים, כדוגמת "כנפיהם פרודות".

הערת קה"ת

"ענפין דאילנא מתפרשין כו' וכנפיהם פרודות כו" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.

16 וסוף תיקון ה'

אור התורה מביא את סוף תיקון ה': הכנפיים הן האותיות, והן פרושות כדי לקבל עליהן את הניקוד.

הערת קה"ת

"שהכנפים הם האותיות והם פרושות לקבל עליהם הנקודות" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שצג.

17 ובעבה"ק ח"ד פיי"ט

אור התורה מביא את דברי עבודת הקודש: "פרודות" פירושו מופרדות מעולם האצילות, בדומה לנהר ש"משם ייפרד והיה לארבעה ראשים"; ו"כנף" פירושה כיסוי, כמו "כנף בגד אביו".

הערת קה"ת

"פי' פרודות שנפרדים מעולם האצ"י וזהו ע"ד ומשם יפרד והי' לדי' ראשים כו' ושם פי' כנף כסוי כנף אביו כסותא" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.

18 אחרי ה' ילכו כאר"י ישאג

"אחרי הוי' ילכו; כאריה ישאג". המאמר מיישם זאת על האריה שבמרכבה, ששאגת ה"קדוש" שלו היא מעופו כלפי מעלה אל מקורו.

Hosea 11:10 הושע י"א:י'

אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשָּׂאֵג כִּי־יֵהוּא יִשָּׂאֵג וְיִחָרְדּוּ בָנִים מִיָּם:

They shall walk after the L-RD, Who shall roar like a lion;
For He shall roar, And the children shall come trembling
from the west

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

הושע יא, י'.

19 הפרות שהשיבו את הארון מארץ פלשתים "הלכו ישר בדרך ... וגועות בהליכתן". המאמר קושר את געיתן לפן השור שבמרכבה.

I Samuel 6:12 שמואל א ו':י"ב

וַיִּשְׁרְנָה הַפָּרוֹת בְּדֶרֶךְ עַל־דֶּרֶךְ בֵּית שְׁמֶשׁ בְּמִסְלָה אַחַת הִלְכוּ הֵלֶךְ וְגָעוּ וְלֹא־סָרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל וְסָרְנִי פִלְשְׁתִּים הִלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד־גְּבוּל בֵּית שְׁמֶשׁ:

And the kine took the straight way by the way to Beth-shemesh; they went along the highway, lowing as they went, and turned not aside to the right hand or to the left; and the lords of the Philistines went after them unto the border of Beth-shemesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

20 פני אריה אל הימין

"פני אריה אל הימין... פני שור מהשמאל... פני נשר". אדמו"ר הזקן מקביל בין האריה שבימין לבין אהבה ומחנה מיכאל.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א':י'

וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל־הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

21 בתו' מנחות סה, ב

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

שישראל זכו לו רק בזכות הרחמים.

Deuteronomy 5:4 דברים ה':

פָּנִים בְּפָנִים דָּבַר ה' עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

The L-RD spoke with you face to face in the mount out of the
—midst of the fire

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים ה, ד.

27 מלכותך מכ"ע

"מלכותך מלכות כל עולמים". חיותם של המלאכים באה ממלכותו של ה',
הבחינה ששייכת לעולמות הרבים.

Psalms 145:13 תהילים קמ"ה:יג

מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כְּלֵי־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion
.endureth throughout all generations

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהילים קמה, יג.

28 בהבראם

"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם". חז"ל דורשים את המילה על פי
אותיותיה.

Genesis 2:4 בראשית ב':ד'

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עָשׂוֹת ה' אֱלֹקִים אֶרֶץ
וְשָׁמַיִם:

These are the generations of the heaven and of the earth
when they were created, in the day that the L-RD G-d made
.earth and heaven

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית ב, ד.

29 בה' בראם

הגמרא דורשת את "בהבראם" כ"בה' בראם", ומלמדת שהעולם הזה נברא
באות ה'. המאמר רואה באות ה' את מלכות, מקור חיותם של המלאכים.

Menachot 29b מנחות כ"ט ב

הערת קה"ת

מנחות כט, ב.

30 וברוח פיו כל צבאם

"בדבר הוי' נעשו שמים, וברוח פיו כל צבאם". צבאות השמים, המלאכים,
נמשכים מ"רוח פיו", הנמשלה להבל הדיבור של האדם.

Psalms 33:6 תהילים ל"ג:ו'

בְּדָבָר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי ה' כָּל־צְבָאָם:

By the word of the L-RD were the heavens made; And all the
.host of them by the breath of His mouth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהילים לג, ו.

31 כמו עד"מ הבל היוצא מן הפה

ההערה מפנה לשם להמחשת הדיבור האלוקי באמצעות ההבל היוצא מן
הפה.

הערת קה"ת

פסקה 2

22 ופני שור

"ופני שור מהשמאל... ופני נשר". השור שמשמאל קשור ליראה
ולגברא, והנשר קשור לרחמים.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א':י'

וְדִמוֹת פָּנֵיהֶם פָּנֵי אָדָם וּפָנֵי אֲרִיָּה אֶל־הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפָנֵי־שׁוֹר
מִהַשְּׂמָאל לְאַרְבַּעַתָּם וּפָנֵי־נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man;
and they four had the face of a lion on the right side; and
they four had the face of an ox on the left side; they four had
.also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23 ואשא אתכם על כנפי נשרים

לפני מתן תורה אומר ה': "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".
המאמר מפרש את כנפי הנשרים כרחמים, שהעלו את ישראל לגילוי שלא
יכלו להגיע אליו בכוחות עצמם.

Exodus 19:4 שמות י"ט:ד'

אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל־כְּנָפֵי נְשָׁרִים וְאָבִיא
אֶתְכֶם אֵלַי:

Ye have seen what I did unto the Egyptians, and how I bore
.you on eagles' wings, and brought you unto Myself

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות יט, ד.

24 בחומר ובלבנים

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

שם א, יד.

25 בחומר ובלבנים

המצרים המררו את חיי ישראל "בחומר ובלבנים". כאן מתואר עד כמה היו
שקועים בגשמיות.

Exodus 1:14 שמות א':יד

וַיִּמְרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָּנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת
כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָּהֶם בְּפֹרֶךְ:

And they made their lives bitter with hard service, in mortar
and in brick, and in all manner of service in the field; in all
.their service, wherein they made them serve with rigour

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

26 פנים בפנים דבר ה'

"פנים בפנים דיבר הוי' עמכם בהר". זהו הגילוי הגדול של הר סיני,

ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' איכג. סו"ס דרמ"צ קצט, ב (בשולי העמוד).

32 באתא קלילא

לפי ההערה, הביטוי "באתא קלילא", מפתחת "אקדמות", מתבאר שם. הערת קה"ת ריש אקדמות. נתבאר באוה"ת ויקרא-ג ע' תתנב.

33 כנגד . . ד' מוצאות . . בחי' גיכ"ק

ההערה מפנה לשם בעניין ארבעת המחנות המקבילים לארבעה מוצאות הפה, ובעניין האותיות החכיות גימ"ל, יו"ד, כ"ף וקו"ף. הערת קה"ת ראה סה"מ — תרס"ו ע' יב.

34 כנשר יעיר קנו

"כנשר יעיר קנו, על גזוליו ירחף, יפרוש כנפיו". בשירת משה מתוארת כך דאגתו של ה' לישראל; המאמר מציג את הנשר כדימוי לרחמים.

Deuteronomy 32:11 דברים ל"ב:י"א

כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל-גּוֹזְלֵיו יֶרְחַף יֶרְשָׁהּ כְּנָפָיו יִקְהֶהוּ יִשְׁאַהּוּ עַל-אַבְרָתָהּ: As an eagle that stirreth up her nest, Hovereth over her young, Spreadeth abroad her wings, taketh them, Beareth them on her pinions —them on her pinions הערת קה"ת דברים לב, יא.

פסקה 3

35 עושה שלום במרומיו

"שלטון ויראה עמו; הוא עושה שלום במרומיו". חז"ל מיישמים זאת על מיכאל וגבריאל, החיים יחד בשלום.

Job 25:2 איוב כ"ה:ב'

הַמֶּשֶׁל וְפָחַד עִמּוֹ עֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמַרְוֹמָיו:

Dominion and fear are with Him; He maketh peace in His high places. הערת קה"ת איוב כה, ב.

36 מיכאל שר של מים

אגרת הקודש, סימן יב, פותחת באותה תורה: "עושה שלום במרומיו", שכן מיכאל הוא שר של מים וגבריאל שר של אש. היא מסבירה שהמדות ההפוכות הללו נכללות במקורן ונעשות אחת באמצעות גילוי אור גדול מאין סוף, שלמעלה מן המדות, בדומה לדברי המאמר כאן על ההשפעה הכללית ממקורן.

הערת קה"ת

שהש"ר ג, ד"ה צאינה וראינה. השמטות לוח"א רסג, א. ע' באגה"ק שלו (רס"י יב). ועל"ק ואתחנן (ח, א). שהש"ר פ' צאינה מיכאל שר של שלג, גבריאל שר של אש. תחומא ויגש ס"ו מיכאל מן המים וגבריאל מן האש והן עומדין לפני השכינה כו' — אר"ש כל הרקיע של מים והמלאכים של אש ומשרתיו אש ליהט ואין המים מכבין את האש וכו', ואפשר ע"ז כוונתו הק' מ"ש כאן. [כ].

37 מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואין המים מכבים

על "צא וראה" מלמד המדרש שהרקיע עשוי שלג והחיות עשויות אש, ואף אחד מהם אינו מכבה את האחר; מיכאל הוא שר השלג וגבריאל שר האש,

ואף אחד מהם אינו מזיק לאחר, כפי שנאמר: "הוא עושה שלום במרומיו". המאמר מסביר את השלום הזה בכך שמקורם משותף.

Shir HaShirim Rabbah 3:11:1 שיר השירים רבה ג:י"א:א'

... ודמות החיות מְרַאִיָּהם כְּגִלְיָאֵשׁ, וְכַתִּיב (יחזקאל א, יד): וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב כְּמֶרְאֵה הַבֶּזֶק, וְלֹא זֶה מְכַבֶּה זֶה וְלֹא זֶה מְכַבֶּה זֶה. מִיכָאֵל שֶׁר שֶׁל שֶׁלֵג, וְגַבְרִיאֵל שֶׁל אֵשׁ, וְלֹא זֶה מְכַבֶּה זֶה וְלֹא זֶה מְזִיק זֶה. אָמַר רַבִּי אֲבִין לֹא סוֹף דָּבָר בֵּין מֶלֶאךָ לְמֶלֶאךָ, אֲלֵא אֶפְלוּ בֵּין מֶלֶאךָ אֶחָד שֶׁחֲצִיו שֶׁלֵג וְחֲצִיו אֵשׁ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶן, וְאִיתָ לָקָה חֲמִשׁ אֲפִין, וְאֵלוּ הֵן (דניאל י, ו): וְגִוְיָתוֹ כְּתָרְשִׁישׁ וּפְנִיּוֹ כְּמֶרְאֵה בָרָק, וְלֹא זֶה מְזִיק זֶה. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (תהלים קד, ג): ...

Emerge, daughters of Zion, and gaze at King Solomon, at the crown with which his mother crowned him on the day of his wedding, and on the day of the rejoicing of his heart" (Song of Songs 3:11). "Emerge, daughters of Zion, and gaze," sons who are conspicuous [metzuyanin] for me in haircut, in circumcision, in ritual fringes; "at King Solomon [Shlomo], at the King who created perfect [shelemot] creations. He created the sun and the moon in their completeness, the stars and the constellations in their completeness. ... Bar Kappara

Midrash Rabbah -- TE (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

38 עונים באימה ואומרים קדוש

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ברכת יוצר.

39 כמראה הלפידים

"ומראיהן גחלי אש בוערות כמראה הלפידים; היא מתהלכת בין החיות". המאמר מפרש את "היא" כרמז לה"א, מלכות, ואת הגחלים כאהבה הגלויה של המלאכים.

Ezekiel 1:13 יחזקאל א':י"ג

וּדְמוּת הַחַיּוֹת מְרַאִיָּהם כְּגִלְיָאֵשׁ בְּעֻרּוֹת כְּמֶרְאֵה הַלְּפָדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגַּה לָאֵשׁ וּמִן־הָאֵשׁ יוֹצֵא בָרָק: As for the likeness of the living creatures, their appearance was like coals of fire, burning like the appearance of torches; it flashed up and down among the living creatures; and there was brightness to the fire, and out of the fire went forth lightning.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

יחזקאל א, יג.

40 ופניהם שיש עליו טעם זקף גדול

רש"י אומר שרק הטעם זקף גדול במילה "ופניהם" לימד אותו לקרוא "ופניהם" כעומד בנפרד מן ההמשך. אדמו"ר חזקן מבסס על קריאה זו את דבריו: הפנים אינן נפרדות כפי שהכנפיים נפרדות.

Rashi on Ezekiel 1:11 רש"י על יחזקאל א':י"א

ופניהם וכנפיהם פרודות למעלה. אלמלא שראיתי טעם זקף גדול נקוד על ופניהם לא הייתי יודע לפרשו אבל הניקוד למדני להבדילם זו מזו ולהעמיד תיבת ופניהם בפני עצמה וכן פירושו ופניהם להם וכנפיהם היו פרודות למעלה מפניה' ומכסות אותם כיצד לאיש שתיים חוברות איש לכל פנים ופנים שתיים כנפיהם חוברות לכל אחת כנף

es; it flashed up and down among the living creatures; and there was brightness to the fire, and out of the fire went forth lightning.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

יחזקאל א, יג.

45 מראיהם כגחלי אש בוערות

המדרש, המצוטט בסוגריים שבטקסט, מלמד שהברק בא מן האש שלמעלה ומצטט: "ומראהו גחלי אש". הפסוק נעשה לדימוי לאהבתם הנוצרת של המלאכים.

Bamidbar Rabbah 15:7 במדבר רבה ט"ז:

46 מראיהם כגחלי אש בוערות

תיקוני זוהר, המובא בטקסט, מסביר את "דמות החיות מראהו כגחלי אש" כנקודות התנועות של התורה.

Tikkunei Zohar 4b:7 תיקוני זוהר ד' ב:

דבר אחר, והמשפילים אינו נקודי, נזקירו דנהרין באתנון, דאנון נקודין עגולין, אתנון מרופעין, דבאתנון אתבריא ארבע חיון דכרסיא, דאתמר עליהו בענינא ד'יחזקאל' (א יג), ודמות החיות מראהו כגחלי אש, אליו אינו נקודי דאורייתא, דאינו תשעה, דכהון אתבריא תשעה גלגלי דכרסיא, כרסיא איהי עשראה לתשעה גלגלים, דנהרין כהון עשר אתנון דאנון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכהון אתבריא, וארבע אתנון דאינון יהו"ה, נהרין ...

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

47 ועיני מזה ברכות בהעלותך פט"ו דרס"ג ע"ד

אור התורה מביא את דברי המדרש: הברק נולד מן האש שלמעלה ומאיר את העולם כולו, ככתוב "מראהו כגחלי אש". הקב"ה שואל אם הוא זקוק לאור של ישראל, ומשיב שציווה עליהם [להדליק] רק כדי לרומם אותם.

הערת קה"ת

"א"ר ברכי' הכהן בי רבי: הברק הזה תולדות האש שלמעלה הוא, והוא יוצא ומבהיק את כל העולם כולו, שנאמר ודמות החיות מראהו כגחלי אש כו' ומן האש יוצא ברכ ומבהיק את כל כל העולם כולו, ואני צריך לאורה שלכם ולמה אמרתי לך כדי להעלותך עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.

48 ובשה"ש רבה ע"פ צאינה וראינה

אור התורה מביא את דברי רבי שמעון בר יוחאי, שהרקיע עשוי שלג והחיות עשויות אש, ואף אחד מהם אינו מכבה את חברו.

הערת קה"ת

"תני רשב"י הרקיע של שלג כו' שנאמר רקיע כעין הקרח הנורא החיות של אש שנאמר ודמות החיות מראהו כגחלי אש כו' ולא זה מכבה זה כו' — אוה"ת נ"ך-א ע' שצד.

49 ובוהר ח"ג פי צו ד' ל"א ב' ובת"ז ד"ג טע"ב ד' ב'

אור התורה מביא את דברי תיקוני זוהר: "מראהו כגחלי אש" הם נקודות התנועות שבתורה, "בוערות כמראה הלפידים" הם טעמי המקרא, והשכינה, הכוללת את כולם, היא המתהלכת בין החיות. עוד נאמר שם שהחיות מושרשות בחכמה והן חיות האתיות.

הערת קה"ת

"ודמות החיות מראהו כגחלי אש, בנקודי אורייתא דעלייהו אתמר, ודמות החיות מראהו כגחלי אש, אליו אינו נקודי בוערות כמראה הלפידים אליו אינו טעמי כו' ושכינתא כלילא מכולהו עלה אתמר היא מתהלכת בין החיות עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצד. ושם ע' שצג "בת"ז שם פי החיות שרשם מחכ' והחכמה תחי' והם חיות האותיות והם הנקודות כו'".

חיה זו פרושה לצד כנף חיה זו ושל זו לצד זו והפנים שבינתיים מכוסים בהם ודוגמת לשון מקרא זה יש עוד בפרשה זו וגביהם וגובה להם ויראה להם תיבת וגביהם עומדת בעצמה: ושתיים מכסות. ובי' כנפים הנותרות מכסות ...

And so were their faces, and their wings were extended upward Had I not seen the cantillation sign of a "zakef gadol" [indicating a pause] punctuating "And so were their faces," I would not know how to explain it, but the punctuation taught me to separate them [the words of the verse] one from by itself. And so, [this] וּפְנֵיהֶם the other and to place the word is its explanation: And they had faces and their wings were extended above their faces and covered them. How so? ... "Each had two

On Your Way (Public Domain) • The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY)

41 חכו ממתקים

"ומראהו גחלי אש בוערות כמראה הלפידים; היא מתהלכת בין החיות". המאמר מפרש את "היא" כרמז לה"א, מלכות, ואת הגחלים כאהבה הגלויה של המלאכים.

Ezekiel 1:13 יחזקאל א:י"ג

הערת קה"ת

יחזקאל א, יג.

42 חכו ממתקים

"חכו ממתקים וכולו מחמדים". החך הוא מקום המתקיות והטעם, והוא קשור לחכמה. (בהערת קה"ת מופיע כאן יחזקאל א, יג, אך מילים אלה הן משיר השירים ה, טז).

Song of Songs 5:16 שיר השירים ה:ט"ז

חכו ממתקים וְכָלֹו מַחְמָדִים זֶה דֹּדִי וְזֶה רַעִי בְנוֹת יְרוּשָׁלַם:

His mouth is most sweet; Yea, he is altogether lovely. This is my beloved, and this is my friend, O daughters of Jerusalem.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 חיק אוכל יטעם

"הלא אוזן מילין תבחן, וחך אוכל יטעם?" הטעימה, פעולתו של החך, קשורה לחכמה.

Job 12:11 איוב י"ב:י"א

הֲלֹא-אֶזֶן מְלִין תִּבְחָן וְחֵךְ אֹכֵל יִטְעֶם-לוֹ:

Doth not the ear try words, Even as the palate tasteth its food?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

איוב יב, יא.

44 כגחלי אש בוערות

"ומראהו גחלי אש בוערות כמראה הלפידים; היא מתהלכת בין החיות". המאמר מפרש את "היא" כרמז לה"א, מלכות, ואת הגחלים כאהבה הגלויה של המלאכים.

Ezekiel 1:13 יחזקאל א:י"ג

וְדִמּוּת הַחַיּוֹת מֵרֵאֵיהֶם כְּגַחְלֵי־אֵשׁ בְּעֻרּוֹת כְּמֵרָאָה הַלְּפָדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגְהָ לָאֵשׁ וּמִן־הָאֵשׁ יוֹצֵא כָרֶךְ:

As for the likeness of the living creatures, their appearance was like coals of fire, burning like the appearance of torch-

50 ועמ"ש מענין אש בד"ה בפי נסכים

המאמר על הנסכים מסביר את האש שירדה מן השמים על המזבח ואת הכינוי "שרפים": הם נקראים כך מפני שהם נובעים מיסוד האש האלוהי. הם עומדים בלהבה תמיד, שכן כל ימיהם אינם משיגים אלא את זיו השכינה המחיה אותם; הדבר משלים את התיאור כאן של אהבתם הנוערת של המלאכים.

הערת קה"ת

לקמן פ' שלח מ, ב.

51 שרפים עומדים ממעל לו

"שרפים עומדים ממעל לו". אדמו"ר הזקן מפרש "ממעל" כמקום פתוח ובלתי מוגבל — גילוי פתוח של אהבתם.

Isaiah 6:2 ישעיהו ו'ב'

שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף:

Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישע"ו, ב.

52 בפרות שנשאו את הארון בימי דוד

הגמרא (בפרק אין מעמידין, המובא בטקסט) דורשת את "והפרות הלכו בדרך ישרה" במשמעות שהן שרו, ודנה באיזה שיר מדובר.

I Samuel 7:2 שמואל א' ז'

ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירכו הימים ויהיו עשרים שנה וינהו כל בית ישראל אחרי ה'

And it came to pass, from the day that the ark abode in Kiriath-jearim, that the time was long; for it was twenty years; and all the house of Israel yearned after the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

II Samuel 5:4 שמואל ב' ה'

בן שלשים שנה דוד במלכו ארבעים שנה מלך:

David was thirty years old when he began to reign, and he reigned forty years

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

II Samuel 6:3 שמואל ב' ו'

וירכבו את ארון האלקים אל-עגלה חדשה וישאאו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו בני אבינדב נהגים את העגלה החדשה:

And they set the ark of G-d upon a new cart, and brought it out of the house of Abinadab that was in the hill; and Uzzah and Ahio, the sons of Abinadab, drove the new cart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Avodah Zarah 24b עבודה זרה כ"ד ב

הערת קה"ת

והרי ה' זה קודם מלכות שאול אפילו כדמוכחי קראי. — ולהעיר אשר בביאור ענין זה בסהמ"צ להצ"צ מצות העומר וספירה ס"א אין התיבות "בימי דוד" — אבל עפמשי"ב ש"א ז, ב. ש"ב ה, ד.ה. ש"ב ו, ג מוכח שבמאורע דפרות שנשאו ה' דוד בן י"ז שנה, ומודגשת השייכות דושרנה הפרות לדוד במרז"ל (ע"ז כד, ב. מדרש שמואל ויל"ש במקומו. ועוד) שאמרו השירה הודו לה' גוי' שזה ציווה דוד לאמר לפני הארון (דה"א טז). וראה פ"י הרד"ק בדה"א שם שעפ"י יובנו גם עוד דעות שע"ד שירת הפרות.

שייכות ענין שירת הפרות לדוד ע"פ חסידות — עיין הצ"צ על תהלים ס"י צ"ח. וד"ה הודו לה' (ספר המאמרים תרכ"ז) — לקו"ש ח"י"ג ע' 133. נדפס עכשיו באוה"ת סדור ע' יא. סה"מ תרל"ה ע' קע. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וצינונים לעיל בהוספות יט, א.

53 וישרנה הפרות

הפרות שנשאו את הארון "הלכו בדרך ישרה... וגועות בהליכתן". המאמר מסביר שהשפעה אלוהית שרתה עליהן מפני שנשאו את הארון.

I Samuel 6:12 שמואל א' ו' י"ב

וישרנה הפרות בדרך על-דרך בית שמש במסלה אחת הלכו הלוך וגעו ולא-סרו ימין ושמאל וסרני פלשתים הלכים אחריהם עד-גבול בית שמש:

And the kine took the straight way by the way to Beth-shemesh; they went along the highway, lowing as they went, and turned not aside to the right hand or to the left; and the lords of the Philistines went after them unto the border of Beth-shemesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ש"א ו, יב.

54 וישרנה הפרות

הזוהר (חיי שרה), המובא בטקסט, דן בפרות שנשאו את הארון; לפי הערת קה"ת, הוא משווה אותן לחיות הנושאות את כיסא האלוהות.

Zohar, Chayei Sara 5:23-6:28 ספר זוהר, חיי שרה ה'כ"ג-ו'כ"ח

55 וישרנה הפרות

הזוהר (תרומה) מביא את אותו פסוק על הפרות. לפי הערת קה"ת, גם הוא מדמה אותן לחיות הנושאות את הכיסא.

Zohar, Terumah 20:211-22:219 ספר זוהר, תרומה כ"ר-כ"ב-כ"ג-כ"ד-כ"ה
A psalm. Sing unto the L-rd a new song, for he hath done "marvellous things: his right hand and his holy arm hath wrought salvation for him" (Ps. 98). This Psalm has been expounded elsewhere, and the Companions were perfectly correct in their assertion that it was chanted by the kine (Shekinah) when She arrives at "Beth Shemesh", the "House of the Sun", which hands receive and bear Her even as the kine bare the ark. This psalm of praise was therefore ordered to be chanted on the Sabbath by

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

56 וישרנה הפרות כו' הלוח וגעו

המדרש, המובא בטקסט, דורש את שירת הפרות. לפי הערת קה"ת, הוא מזהה את השיר כ"או ישיר משה", על יסוד הדמיון בין "גאה גאה" שם ל"געו" כאן, שכן האותיות א, ה, ו ע מתחלפות זו בזו.

Bereshit Rabbah 54:4 בראשית רבה נ"ד'

... רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק בשם ר' אבא למה לקו אנשי בית שמש על ידי שהיו מליצין בארון אמר הקדוש ברוך הוא אילו תרנגולות של אחד מהם אבדה היה מחזיר עליה כמה פתחים להביאה וארוני בשדה פלשתים שבעה חדשים ואין אתם משגיחים בו אם אין אתם משגיחים עליו אני אשגיח עליו (תהלים צח, ב): "הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו" הה"ד (ש"א ו, יב): "וישרנה הפרות בדרך" מהלכות בישרות הפכו פניהם כלפי ארון ואמרו שירה והיינו דכתיב "וישרנה" אמרו שירה בפה. אי זו שירה אמרו? ...

יצאו החיות ושמאיר להן, אדמו"ר הזקן מזהה אותה עם מלכות.

Zohar, Bereshit 63:62-64:70 ספר זוהר, בראשית ס"ג:ס"ב-ס"ד:ע'

פסקה 4

63 שעורה הוא מאכל בהמה

הערת קה"ת מפנה לבב Pesachim למילים האלה.

Pesachim 3b פסחים ג' ב

הערת קה"ת

פסחים ג, ב.

64 שעור ה' פי' שיעור

הזוהר (בלק) מסביר את השעורה כ"מידת הה"א" — שפע הגניתן לפי מידת הה"א, ואת החיטה כביטוי הכולל של עשרים ושתיים האותיות. בהמשך מביאים הערות קה"ת את הקטע הזה בנוגע לחיטה, שהיא עשרים ושתיים האותיות; גם פירוש זה של השעורה מובא שם.

Zohar, Balak 6:67-78 ספר זוהר, בלק ו':ס"ז-ע"ח

?What is tenufah

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

65 בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת

המאמר "ראו כי ה' נתן לכם השבת" פותח בכפילות שבדברים הקשורים לשבת ושואל מדוע התורה והמצוות נקראות "דרך ה'". הוא מביא את דברי חז"ל שהעולם הבא נברא באות יו"ד והעולם הזה באות ה"א, ושואל כיצד ייתכן שלאות תהיה צורה למעלה. לכך מתייחס הטקסט כאן.

הערת קה"ת

לקה"ת פי' בשלח א, א.

66 נקי' המלאכים עומדים

"ואתנה לך מהלכים בין העומדים האלה". המלאכים הם "עומדים", קבועים בדרגה אחת, ואילו האדם יכול לנוע מדרגה לדרגה.

Zechariah 3:7 זכריה ג':ז

הערת קה"ת

זכריה ג, ז.

67 וסביביו נשערה מאד

"וסביביו נשערה מאד". המילה "נשערה", שנכתבת בסמ"ך כמו "שעורה", מובאת כדי להראות שהמילה "שעורה" רומזת לסערה ולרעד.

Psalms 50:3 תהילים נ"ג:

יְבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ יִחַרְשׁ אֶשׁ־לִפְנֵינוּ וְסָבִיבֵנוּ נִשְׁעָרָה מְאֹד:

Our G-d cometh, and doth not keep silence; a fire devoureth before Him, And round about Him it stormeth mightily

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהילים ג, ג.

68 "ואשר באו מלפנים שער". המילה "שער", במשמעות של אימה, מורכבת מאותן אותיות כמו "שעורה", ושוב מצביעה על רעד.

Job 18:20 איוב י"ח:כ'

עֲלֵי־יָמָם וְיָשְׁמוּ אֲחֵרִים וְקִדְמָנִים אֲחֻזּוּ שְׁעָרָה:

They that come after shall be astonished at his day, As they that went before are affrighted

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Abraham took flocks and cattle, and gave them to "Avimelekh, and the two of them established a covenant" (Genesis 21:27). "Abraham set aside seven ewes of the flock by themselves" (Genesis 21:28). "Avimelekh said to Abraham: What are these seven ewes that you have placed by themselves?" (Genesis 21:29). "Abraham took flocks and cattle, and gave them to Avimelekh...Avimelekh said to Abraham: What are these seven ewes?" - the Holy One blessed be He said to him [Abraham]: 'You gave seven ewes ... against My wishes, by your life, I will

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

57 מפני שנשאו הארון שהוא בחי' עלמא דאתגליא

מוסבר שם שהפרות יכלו לשיר מפני שנשאו את הארון, שהוא בחינת התורה, הקו האמצעי הנמשך מקצה אל קצה.

הערת קה"ת

בסה"מ תרכ"ו שם ע' סז שיכלו לומר שירה היינו מצד שהוליכו הארון שהוא בחי' תורה קו האמצעי המכריח מן הקצה אל הקצה לכן יכלו לומר שירה, ע"ש. וראה יהל אור ע' שנד.

58 ברכות וירא סי' נ"ד . . ובפרק אין מעמידין דכ"ד ב'

מוסבר שהשיר ששרו הפרות היה "או ישיר משה ובני ישראל". מדרש רבה לומד זאת מן הדמיון בין "גאה גאה" שבשירה לבין "הלוך וגאה" של הפרות, שכן האותיות א, ח, ה' ה' וע' מתחלפות.

הערת קה"ת

"שהשירה שאמרו הוא או ישיר משה ובני" את השירה הזאת, ובמד"ר למדו זה מג"ש שנאי בשירה זו כי גאה גאה ונאמר בפרות הלוך וגעו, שאותיות אחה"ע מתחלפין כנודע" — ד"ה וישרנה הפרות תרכ"ו ע' סג. ראה אוה"ת סידור ע' יא ע"ש ובסה"מ תרכ"ז ע' מז. סה"מ תר"ל ע' קיח ואילך. סה"מ תרל"ה-א ע' קע.

59 ובחז"א פי' חיי שרה דקכ"ג ובפי' תרומה דקל"ח ע"א

אור התורה מביא את הקטעים האלה מן הזוהר, המסבירים את נשיאת הארון בידי הפרות כעין נשיאת הכיסא בידי החיות.

הערת קה"ת

דשם פי' שזהו דוגמת חיות הנושאות את הכסא. — אוה"ת בשלח ע' תקו. וראה סידור עם דא"ח לאדה"א דף קפו, א. ובבאה"ז לאדה"א דף יג, ב. לשון הזוהר נעתק באוה"ת מטות ע' אירסט, ע"ש.

60 כנגד . . די' מוצאות . . בחי' גיכ"ק

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ראה סה"מ — תרס"ו ע' יב.

61 הערת קה"ת מפנה Song of Songs 3:11 למילים האלה.

Song of Songs 3:11 שיר השירים ג':יא

צֵאנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּפֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׁעִטְרֶה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם הַתְּנַתּוֹ וּבְיוֹם שְׁמֻחַת לְבָוֹ:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62 הזוהר, המצוטט בטקסט: "היא מתהלכת" היא רוח הקודש, המקום שממנו

69 וגבורתך ידברו

"ידברו כבוד מלכותך וגבורתך יאמרו". גבורת ה' היא שמעוררת את רעד המלאכים.

Psalms 145:11 תהילים קמ"ה:י"א

כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו:

They shall speak of the glory of Thy kingdom, And talk of Thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קמה, יא.

70 ושער רישי

בחזון דניאל נאמר: "ושער רישיה כעמר נקא". המילה "שער", בשי"ן שמאלית, מובאת כצורה ה"שמאלית" של המילה.

Daniel 7:9 דניאל ז:ט'

הוה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב לבושה פתלג חור ושער ראשה כעמר נקא כרסיה שביין דינור גלגלוהי נור דלק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דניאל ז, ט.

71 זה השער

"זה השער להוי' צדיקים יבואו בו". "שער", בשי"ן ימנית, הוא הצורה ה"ימנית", שאליה שייכים שערי הבינה של הספירה.

Psalms 118:20 תהילים קי"ח:כ'

זה השער לה' צדיקים יבאו בו:

.This is the gate of the L-RD; The righteous shall enter into it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קיח, כ.

72 כפי שלח . . ע"פ אני

שם, במאמר על פרשת ציצית, מוסבר שאתערותא דלתתא מעוררת מלמעלה "סער" (רעש), שנעשה "שער" או "שער": "שער" בשי"ן ימנית הוא "זה השער לה'", ובשי"ן שמאלית — "ושער רישיה כעמר נקא". השיער צומח מן המוח, אך הוא רק הארה חיצונית שלו; לכן התורה, הנמשכת מחכמה, נקראת "שער".

הערת קה"ת

לקמן מז, א. ועיין באוה"ת ויקרא אמור ע' קעד.

73 מ"ט שערי בינה

הגמרא מלמדת שנבראו בעולם חמישים שערי בינה, וכולם מלבד אחד ניתנו למשה. הספירה ממשיכה למטה ארבעים ותשעה מהם.

Rosh Hashanah 21b:11-12 ראש השנה כ"א ב:י"א-י"ב

רב ושמואל. חד אמר: חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה, חסר אחד, שנאמר: "ותחסרהו מעט מאלקים". "בקש קהלת למצוא דברי חפץ" — בקש קהלת להיות כמשה, יצתה בת קול ואמרה לו: "וכתוב יושר דברי אמת" — "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

ר"ה כא, ב.

74 והניף הכהן את העומר

"והניף את העומר לפני הוי'... והניף הכהן אתו". זוהי העבודה למטה, שבה תלויה ה"שעורה" של המלאכים.

Leviticus 23:11 ויקרא כ"ג:י"א

והניף את העומר לפני ה' לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן:

And he shall wave the sheaf before the L-RD, to be accepted for you; on the morrow after the sabbath the priest shall wave it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא כג, יא.

75 ומקטיר הקומץ

המשנה שם מתארת את סדר הקרבת העומר: הניפו אותו והגישו אותו, נטלו ממנו קומץ והקטירו אותו על המזבח, ואת השאר אכלו הכוהנים.

Menachot 67b מנחות ס"ז ב

הערת קה"ת

מנחות סז, ב.

76 באש של מעי

הערת קה"ת מפנה לEruvin 63a למילים האלה.

Eruvin 63a עירובין ס"ג א

הערת קה"ת

ראה עירובין סג, א.

77 העומר בא מתרומת הלשכה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

שקלים רפ"ד.

78 העומר בא מתרומת הלשכה

המשנה מונה את העומר בין הקרבנות הציבוריים שנרכשו מתרומת הלשכה. כך היה לכל העם חלק בו.

Mishnah Shekalim 4:1 משנה שקלים ד:א'

התרומה מה היו עושין בה, לזקחין בה תמידין ומוספין ונסכיהם, העמר ושתי הלחם ולחם הפנים, וכל קרבנות הצבור. שומרי ספייחים בשביעית, נוטלין שכון מתרומת הלשכה. רבי יוסי אומר, (אף הרוצה) מתנדב שומר חנם. אמרו לו, אף אתה אומר, שאינן באין אלא משל צבור:

What did they do with the appropriation? They bring with it the daily burnt-offerings (tamidim) and the additional burnt-offerings (musafim) and their libations, the omer and the two loaves and the showbread and all the other public offerings. Those who guard the aftergrowths of the seventh year take their wages out of the appropriation from the chamber. Rabbi Yose says: [if a man wished] he could volunteer to watch without payment. But they said to him: you too admit that they can only be offered out of public funds

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

"קדש ישראל להוי' ראשית תבואתה; כל אקליו יאשמו". המאמר קורא את

79

תרומה גדולה, כך יש לו רשות לבעל הבית לתרום תרומת מעשר. מתני המנחה פירות, להיות מפרש עליהן תרומה ומעשרות; מעות, להיות מפרש עליהן מעשר שני - מפרש עליהן בחזקת שהן מניינין. אם אבדו - הרי זה חושש מעת לעת, דכרי רבי ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

83 נשמות עלה במחשבה

המילים כאן מצטטות את Bereshit Rabbah 1:5. הקטע מופיע למטה.

Bereshit Rabbah 1:5 בראשית רבה א:ה'

ר' הונא בשם בר קפרא פתח (תהלים לא, יט): "תאלמנה שפתי שקר וגוי" אתפרכן אתחרשן אשתתקן. "אתפרכן אתחרשן" - היך מה דאת אמר (שמות ד, יא): "או מי ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי ה'" ואומר (בראשית לו, ז): "והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה והנה קמה אלומתי" "אשתתקן" - כמשמעו. "הדברות על צדיק" חי העולמים "עֲתֶק" שהעתיק בכריתו בגאווה אתמהה בשביל להתגאות ולומר אני דורש במעשה בראשית "נבוז" אתמהה מבזה על כבודי דא"ר יוסי בר חנינא כל המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא ...

Rav Huna began in the name of bar Kapara: "May they be silenced [te'alamna], those lying lips [that speak harsh words against the righteous one with arrogance and contempt]" (Psalms 31:19) - may they be bound up, may they become mute, may they be silenced. can have all these three meanings, as the Midrash goes on to show. May they become mute - as it says: "Who gives a mouth to a person, or who renders one mute [ilem] or deaf, or sighted or blind? Is it not ... I, the

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

הערת קה"ת
ראה ב"ר א, ה.

84 נשמות עלה במחשבה

המדרש מונה את ישראל בין הדברים ש"עלו במחשבה" לפני בריאת העולם. שורש הנשמה במחשבת ה' מושווה לתרומה שהופרשה במחשבה.

Bereshit Rabbah 1:4 בראשית רבה א:ד'

... "ה' קנני ראשית דרכו" כסא הכבוד מנין דכתיב (תהלים צג, ב): "נכון כסאך מאז וגוי". האבות וישראל וביית המקדש ושמו של משיח, עלו במחשבה להבראות האבות מנין שנאמר (הושע ט, י): "כענבים במדבר וגוי" ישראל מנין שנאמר (תהלים עד, ב): "זכור עדתך קנני קדם" בית המקדש מנין שנאמר (ירמיה יז, יב): "כסא כבוד מרום מראשון וגוי" שמו של משיח מנין שנאמר (תהלים עב, יז): "יהי שמו לעולם וגוי" [לפני שמש ינון שמו] "רבי אהבה ברכי זעירא אמר אף התשובה שנאמר (שם צ, ב) "בטרם הרים יולדו" ואתה השעה (שם,

...

In the beginning, G-d created" - six items preceded the "creation of the world; some of them were [actually] created, and some of them G-d contemplated creating, [though He did not actually do so]. The Torah and the Throne of Glory were created. Torah, from where is it derived? As it is stated: "The L-rd made me at the beginning of His way" (Proverbs 8:22). The Throne of Glory, from where is it derived? "Your

הפסוק כתיאור הנשמה כתרומה וכעומר.

Jeremiah 2:3 ירמיהו ב:ג'

קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כלי-אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם-ה'

Israel is the L-RD'S hallowed portion, His first-fruits of the increase; all that devour him shall be held guilty, evil shall .come upon them, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

80 קדש היינו תרומה ראשית תבואתה זהו העומר

רש"י מסביר ש"קודש" פירושו כמו תרומה, ו"ראשית תבואתה" היא כמו ראשית הקציר שלפני העומר, שאסור לאוכלה. על כך מסתמך המאמר כשהוא מכנה את הנשמה תרומה ועומר.

Rashi on Jeremiah 2:3 רש"י על ירמיהו ב:ג'

קדש ישראל. כתורמה: ראשית תבואתה. כראשית קציר לפני העומר שאסור באכילה והאוכלו מתחייב כן כל אוכליו יאשמו כן ת"י:

Israel is holy like terumah. the first of His grain Like the first of the harvest before the Omer, which it is forbidden to eat, and whoever eats it is liable, so will all those who eat him be .guilty. So did Jonathan render it

On Your Way (Public Domain) • The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY)

81 וייצר

על הפסוק "וייצר הוי' אלקים [את האדם]", המדרש מכנה את האדם הראשון חלתו של עולם, וחלה נקראת תרומה. מכאן המקור לכינוי עצם הנשמה "תרומה".

Bereshit Rabbah 14:1 בראשית רבה י"ד:א'

וייצר ה' אלקים. כתיב (משלי כט): מלך במשפט יעמיד ארץ וגוי. מלך - זה מלכי המלכים הקב"ה. במשפט יעמיד ארץ, שכרא את העולם בדין, שנאמר: בראשית ברא אלקים. (שם) ואיש תרומות יהרסנה - זה אדם הראשון, שהיה גמר חלתו של עולם. ונקראת חלה תרומה, שנאמר (במדבר טו): ראשית עריסותיכם וגוי. אמר רבי יוסי בן קצרתה: כאשר הזאת שהיא משקשקת עיסתה במים, והגבהת חלתה מכנתיים, כך בתחלה: ואד יעלה מן הארץ וגוי ואחר כך: וייצר ה' אלקים וגוי:

The L-rd G-d formed the man of dirt from the ground and "He breathed into his nostrils the breath of life, and man became a living soul" (Genesis 2:7). "The L-rd G-d formed" - it is written: "A king will uphold the land with justice [but a man of terumot destroys it]" (Proverbs 29:4). "A king" - this is the King of kings, the Holy One blessed be He. "Will uphold the land with justice" - as He created the world with [the ... attribute of] justice, as it is stated

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

82 תרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה

הגמרא קובעת שתורמה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה. המאמר משווה זאת לנשמות, ש"עלו במחשבה".

Gittin 31a:1-2 גיטין ל"א א-ב'

בשתי תרומות הקתוב מדבר: אחת תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר; כשם שתורמה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה, כך תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה; וכשם שיש לו רשות לבעל הבית לתרום

90 כפי תבואתה בה"א

הוזהר (ויחי'), המצוטט בטקסט, דן ב"ראשית תבואתו" ובה"א שבה נכתבת "תבואתה". לפי הערת קה"ת, יש בכך רמז לה"א האחרונה של השם.

Zohar, Vayechi 33:347-34:356 ספר הזהר, ויחי ל"ג:שמ"ז-ל"ד:שנ"ו
R. Judah said: 'We learn in the Mishnah that judgement is pronounced on the world at four seasons: at Passover, in respect of produce; at Pentecost, in respect of fruit-trees; on New Year, when "all the denizens of the world pass before Him like a flock of sheep"; and on Tabernacles, when the rainfall is determined. This we have esoterically explained as follows. Passover is the time for the decision with regard to cereals, because on Passover Israel began to enter into ... the holy portion of the Almighty and to
The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

91 ובאתדל"ת אתעדל"ע

הוזהר (תרומה) מלמד שאין התעוררות למעלה עד שישראל מעוררים את עצמם למטה. כאן, ההתעוררות מלמטה היא קרבן העומר, וההתעוררות מלמעלה היא החסד העליון.

Zohar II, 135b זח"ב קלה, ב
הערת קה"ת
זח"ב קלה, ב.

92 הערת קה"ת מפנה ל' Mishnah Terumot 1:7 למילים האלה.

Mishnah Terumot 1:7 משנה תרומות א':
אין תורמין, לא במדה, ולא במשקל, ולא במנין. אכל תורם הוא את המדוד ואת השקול ואת המנין. אין תורמין בסל ובקפה שהם של מדה, אכל תורם הוא כהן וזקן ושלישן. לא יתורם בסאה חציה, שחציה מדה: They may not give terumah according to measure, or weight, or number, but one may give it from that which has already been measured, weighed or counted. They may not give terumah in a basket or a hamper of a measured capacity, but one may give in it when it is a half or a third filled. He may not give a half of seah in a seah measuring vessel, for this half constitutes a known measure

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

93 הערת קה"ת מפנה ל' Daniel 2:22 למילים האלה.

Daniel 2:22 דניאל ב':כ"ב
הוא גלגל עמיקתא ומסתרתא ידע מה כחשוכא ונהורא עמה שרא:
He revealeth the deep and secret things; He knoweth what is in the darkness, And the light dwelleth with Him
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 5

94 ראשית קצירכם . . שעויד

אור התורה מציין שהמאמר מפרש גם את "קצירה" כאור הנמשך בגילוי אל השגת הנפש, ושבגמרא בסוף הפרק הרביעי בסוכה הקצירה היא השכר הנמשך למטה.

הערת קה"ת
נמצא מפרש ג"כ קציר מה שנמשך האור בגילוי בהשגת הנפש, וכ"מ בגמרא ספ"ד דסוכה דקצירה זהו השכר הנמשך — אוה"ת ויקרא-א ע' קנח. וראה שם בכרך-ב ע' תקפח.

throne stands firm from earliest time, [You are from ... ,eternity]" (Psalms 93:2). The patriarchs, Israel
Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

85 אדם ובהמה תושיע ה'

"אדם ובהמה תושיע, הוי". הפסוק מובא ביחס לצד הנשמה שדומה לשעורה, מאכל לבעלי חיים.

Psalms 36:7 תהילים ל"ז:

צדקתך כהרריאל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'
Thy righteousness is like the mighty mountains; Thy judgments are like the great deep; Man and beast Thou preserve, O L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
הערת קה"ת
תהלים לו, ז.

86 רב יהודה, בשם רב, מסביר שהפסוק מדבר על אנשים שחכמים בדעת, ובכל זאת עושים את עצמם כבהמה. המאמר מכנה אותם "שפלי רוח".

Chullin 5b:5 חולין ה' ב:ה'

וכל היכא דכתיב בהמה גריעותא היא והכתיב (תהלים לו, ז) אדם ובהמה תושיע ה' ואמר רב יהודה אמר רב אלו בני אדם שהן ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה התם כתיב אדם ובהמה הכא בהמה לחודיה כתיב

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

87 כמארוזל בפסח על התבואה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).
הערת קה"ת
ר"ה פ"א, מ"ב.

88 בפסח על התבואה

"בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח על התבואה". המאמר רואה בכך את ההתחדשות השנתית, בכל פסח, של השפע מן השעורה למלאכים.

Mishnah Rosh Hashanah 1:2 משנה ראש השנה א':ב'

בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה, בעצרת על פרות האילן, בראש השנה כל באי העולם עוברין לפני כבני מרון, שנאמר (תהלים לג) היוצר יחד לבם, המביא אל כל מעשיהם. וכהן נדונין על המים:

The world is judged at four periods [each year]; on Pesach concerning produce; on Shavouot concerning the fruit of trees; on Rosh Hashanah, all [humans] pass like lambs [or foot-soldiers] before [G-d], as it is stated (Psalms 30:9), "He who fashioned all their hearts, He who understands all their actions;" and on Sukkot, [humans] are judged concerning the water [or rain]

Torat Emet 357 (Public Domain) • Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain)

89 ועיין בזח"א ויחי דרכיו ע"ב

אור התורה מצטט את הזהר: "תבואת ה" נכתבת בה"א, כרמז לה"א האחרונה שבשם.

הערת קה"ת

"תבואת ה' כתיב רמזי לה' אחרונה דשם" — אוה"ת אמור ע' קסג. וראה גם ביאה"ז להצ"צ-א ע' שפא. ע' שפג" ר"ל ה' אחרונה דשם שהיא קדמאה מלמטה למעלה". וראה גם ביהל אור ע' רעא.

95 ראשית קצירכם

"עומר מראשית קצירכם". עומר השעורים של פסח מסמל את השגת הנפש בענייני אלקות.

Leviticus 23:10 ויקרא כ"ג:

דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם כִּי־תבאו אל־הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את־קצירה ותבאתם את־עמר ראשית קצירכם אל־הכהן:

Speak unto the children of Israel, and say unto them: When ye are come into the land which I give unto you, and shall reap the harvest thereof, then ye shall bring the sheaf of the first-fruits of your harvest unto the priest

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

96 כל חד לפום שיעורא דילי

הוזהר מלמד שהאדם מכיר את ה' ודבק בו לפי מה שהוא משער בלבו, ככל יכולתו. המאמר מיישם זאת על ההשגה המדודה של "השעורה".

Zohar I, 103b זח"א קג, ב

הערת קה"ת

זח"א קג, ב.

97 במא"א אי קי סליב

אור התורה מצטט את מאורי אור: "קצירה" היא הולדת הנשמות על ידי מלכות, שכן הוריעה היא עיבור והקצירה היא לידתה.

הערת קה"ת

"קצירה נק' לידת המל' את הנשמות כי הוריעה היא הורתה והקצירה לידתה" — אוה"ת ויקרא-א ע' קנח. וראה שם ע' קצח. שם כרך-ב ע' תקפה.

98 בד"ה והי' מספר בניי

המאמר "והיה מספר בני ישראל" מסביר ש"מספר" הוא המצוות שניתנו במספר: תרי"ג מן התורה וז' מדברי חכמים, ובסך הכול תי"ך, כנגד שש מאות אלף ניצוצות הנשמות. כדי שיוכלו להימשך אל הנשמות שלמטה, היה צורך לחלקן לחלקים ולהביאן "במספר"; ולבסוף המספר נעשה "אשר לא יימד ולא ייספר" — בחינת תשובה.

הערת קה"ת

לעיל ה, ד.

99 עה"ד חטה היתה שאין התינוק

רבי יהודה סובר שעץ הדעת היה חיטה, "שהרי תינוק אינו יודע לקרוא 'אבא' ו'אמא' עד שיטעם טעם דגין". המאמר משתמש בידיעתו של התינוק כדגם לחיטה — ידיעה שלמעלה מהשכל.

Berakhot 40a:14 ברכות מ' א:י"ד

על פירות הארץ וכו'. פשיטא! אמר רב נחמן בר יצחק: לא נצרכה אלא לרבי יהודה, דאמר חטה מין אילן היא. דתנא: אילן שאכל ממנו אדם הראשון, רבי מאיר אומר: גפן היה, שאין לה דבר שמכיא יללה על האדם אלא יין, שנאמר: "וישת מן היין וישכר". רבי נחמיה אומר: תאנה היתה, שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו, שנאמר: "ויתפרו עליה תאנה". רבי יהודה אומר: חטה היתה, שאין התינוק יודע לקרות "אבא" ו"אמא" עד שיטעם טעם דגין.

If, over fruits of the earth, etc. This is evident ! Rab Nahman b. Isaac said : It is only necessary for R. Judah who declares that wheat is a kind of tree ; for there is a teaching : The tree from which Adam ate was — so says R. Meir — the vine, because thou hast nothing which brings lamentation upon man as does wine; as it is said, "And he drank of the wine,

and was drunken" (Gen. ix. 21). R. Nehemiah says: It was the ... fig-tree

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

הערת קה"ת

ברכות מ, א.

100 יהודה אומר על יעקב ובנימין: "ונפשו קשורה בנפשו". המאמר משתמש באותן מילים לתיאור הקשר של הילד עם אביו.

Genesis 44:30 בראשית מ"ד:ל'

ועתה כבאי אל־עבדך אבי והנער איננו אתנו ונפשו קשורה בנפשו:

Now therefore when I come to thy servant my father, and the lad is not with us; seeing that his soul is bound up with ;the lad's soul

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 פסקה

101 נכספה וגם כלתה

"נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות הוי"ו". כמיהת הנפש עד כדי כלות, מעבר לכוחותיה.

Psalms 84:3 תהילים פ"ד:ג'

נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחִצְרוֹת ה' לְבִי וּבִשְׁרִי יִרְנְנוּ אֶל־יְהוָה:

My soul yearneth, yea, even pineth for the courts of the L-RD; my heart and my flesh sing for joy unto the living G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהילים פד, ג.

102 מענין — בד"ה להבין מ"ש בהגדה

שם נאמר שגם שמחת החג וקוקה למוחין דאבא, כדי שהשמחה תנבע מגילוי אור אין סוף, ש"אין מחשבה תופסת בו". על פי דין תורה, גילוי זה נמשך בפסח באמצעות אכילת מצה, שהיא בחינת "קטנות" דאבא, שכן תינוק אינו יכול לקרוא "אבא" עד שיטעם טעם דגן.

הערת קה"ת

לעיל צו יב, ב.

103 כי הנה מצרים למעלה

הערת קה"ת מפנה למקום שבו זה מתבאר עוד: Likkutei Sichos.

הערת קה"ת

ראה לקו"ש ח"י"ח ע' 428.

104 שעל כל דבור פרחו נשמתו

הגמרא מלמדת שבכל דיבור שיצא מפי ה' בסיני פרחו נשמתם של ישראל, וה' החיה אותם. המאמר רואה בכך גילוי של בחינת החיטה, שלמעלה מהשגה.

Shabbat 88b:6-7 שבת פ"ח ב:ו-ז'

ואמר רבי יהושע בן לוי: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא יצתה נשמתו של ישראל, שנאמר: "נפשי יצאה בדברו". ומאחר שמדיבור ראשון יצתה נשמתו, דיבור שני היאך קיבלו? — הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם, שנאמר: "גשם נדבות תניף אלקים נחלתך ונלאה אתה כוננתה". ואמר רבי יהושע בן לוי: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא קרוי ישראל לאחריהן שנים עשר מיל והיו מלאכי השרת ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת
שבת פח, ב.

105 למסור נפשו באחד

הערת קה"ת מפנה למקום שבו זה מתבאר עוד: Pri Etz Chaim.

הערת קה"ת

ראה שו"ת הרשב"א ח"ה, נה. ב"ח טור או"ח רס"א. פע"ח ש' הק"ש פ"ב.

106 דלית מחשבה תפיסא ב"י

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ת"ז בהקדמה (פתח אלי" ואמר).

107 דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל

בקטע "פתח אליהו" מתואר ה' כמי ש"לית מחשבה תפיסא ביה כלל".
המאמר מחיל זאת על "אני מי שאנכי" — עצמותו של ה'.

Tikkunei Zohar 17a:10-12 תקוני הזהר י"ז א:י"ב

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה
תפיסא כך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר
ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין.
ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסיא) מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון
ומיחד לון. ובגין דאנת מלגא. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין
עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש כך.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

פסקה 7

108 שמים לרום וארץ לעומק

"השמים לגובה והארץ לעומק". עצמתה של הבריאה מובאת כדי להמחיש
עד כמה גדולה הייתה נראית שבת הבריאה של השמים והארץ.

Proverbs 25:3 משלי כ"ה:ג

שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר:

The heaven for height, and the earth for depth, and the
heart of kings is unsearchable

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

109 הודו על ארץ ושמים

"הודו על ארץ ושמים". הנבראים תופסים רק את זיוו של ה', המאיר על
העולמות; וזה ה"מיצר" של מצרים למעלה.

Psalms 148:13 תהילים קמ"ח:י"ג

יהללו את-שם ה' כי-נשגב שמו לבדו הודו על-ארץ ושמים:

Let them praise the name of the L-RD, For His name alone is
exalted; His glory is above the earth and heaven

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קמח, יג.

110 מעלת ומדריגת בע"ת

"במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים". המאמר
קושר מעלה זו לפריצת הנשמה מגבולות הגוף באמצעות מסירות נפש.

Berakhot 34b ברכות ל"ד ב

הערת קה"ת

ראה ברכות לד, ב.

111 אנכי ה"א

הדיבר הראשון מעשרת הדיברות. המאמר שואל מדוע ה' מציג את עצמו
באמצעות יציאת מצרים, ולא באמצעות בריאת העולם.

Exodus 20:2 שמות כ"ב:

אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:

I am the L-RD thy G-d, who brought thee out of the land of
Egypt, out of the house of bondage

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות כ, ב.

פסקה 8

112 רואים את הנשמע

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

מכילתא יתרו רפ"ט.

113 רואים את הנשמע ושומעים את הנראה

על "וכל העם רואים את הקולות" אומר רבי עקיבא שהם ראו ושמעו את
הנראה: הם ראו את דבר האש יוצא מפי הגבורה ונחקק בלוחות. המאמר
מפרש זאת כגילוי הנסתר.

Mekhilta DeRabbi Yishmael, Tractate Bachodesh 9:1 מכילתא

דרכי ישמעאל, מסכתא דבחדש ט"א

(שמות כ,יד) ["וְכָל הָעָם רְאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם, וְאֵת קוֹל
הַשֹּׁפָר וְאֵת הַהָר עָשָׂן, וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנָּעוּ, וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק."] "וְכָל הָעָם
רְאִים אֶת הַקּוֹלֹת". רואין אֶת הַנִּרְאָה וְשׁוֹמְעִין אֶת הַנִּשְׁמָע. דְּכַרִּי רַבִּי
יִשְׁמָעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: רואין וְשׁוֹמְעִין אֶת הַנִּרְאָה. רואין דְּכַר
שְׁלֹאֵשׁ יוצא מפי הגבורה, וְנִחְצָב עַל הַלּוּחוֹת, שְ�נֶאֱמַר: (תהלים כט, ז)
"קוֹל יי חֲצָב לְהַבּוֹת אֵשׁ."

And all the people saw the sounds and the (Ibid. 20:15)
lightnings": They saw what was visible and heard what was
audible. These are the words of R. Yishmael. R. Akiva says:
They saw and heard what was audible. There was nothing
that left the mouth of the Omnipotent which was not in-
scribed on the tablets, as it is written (Psalms 29:7) "The
voice of the L-rd hews (with) flames of fire

Beeri Edition, Koren, Jerusalem, 2019 (CC-BY-NC) • Mechilta, translated by
Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

114 בדי"ה וידעת היום

המאמר "וידעת היום" עוסק שם בעקדת יצחק כהכללת מידת היראה של
יצחק באהבה של אברהם, וכן בהכללת האהבה ביראה, ככתוב: "כל לבבות
ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך". השלום בין המידות המנוגדות הוא
עניינו של "שלום שלום לרחוק ולקרוב".

הערת קה"ת

לקרית ואתחנן ה, א.

115 שלום שלום לרחוק ולקרוב

"שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר הוי"ו". זהו הנושא של המאמר שאליו
מתייחסת ההערה שבסוגריים.

Isaiah 57:19 ישעיהו נ"ז:י"ט

בוֹרָא גִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרָחוֹק וְלִקְרוֹב אָמַר הָאֵל
וּרְפָאתֵיו:

127 והיו לאחדים

”והיו לאחדים בידך”. בשער החמישים מתאחדות ארבעים ותשע הבחינות.

Ezekiel 37:17 יחזקאל ל"ז:

וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד לֵךְ לַעֲצֹת אֶחָד וְהָיוּ לְאַחַדִּים בְּיָדְךָ:

and join them for thee one to another into one stick, that they may become one in thy hand

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

128 כלולים כל המ"ט . . בהרמ"ז פי אמור . . ובפ' בראשית

אור התורה מסביר את הקטע הזה בלקוטי תורה על פי הרמ"ז: שבועות נקרא כך מפני שבו מתגלות ארבעים ותשע הבחינות הכלולות בשער החמישים; ואילו שבעת השבועות של הספירה הם ארבעים ותשעת שערי בינה עצמם, ולא השער החמישים, כפי שמסביר הפרדס.

הערת קה"ת

מובא באוה"ת אמור כרך-ג ע' תתעג, וכ"ש "וי"ל דמשנ"ת שם [= הכוונה ללקו"ת כאן] הוא ע"ד שכי' הרמ"ז שם [בפ' בראשית] ובפ' אמור דצ"ו שחג השבועות ע"ש שבו מתגלים המ"ט בחי' הכלולים בשער הני אבל שבעה שבועות דספירת העומר הם מ"ט שע"ב ממש ולא בחי' שער החמשים וכמבואר בפרדס שער השערים פ"ה."

129 ע' בפרדס . . כתר עליון איהו שלימו דחמשיין שערי בינה כו'

לפי ההערה, שם מוסבר מאמר תיקוני זוהר שלפיו כתר הוא השלמת חמישים שערי בינה.

הערת קה"ת

נתבאר באוה"ת פ' אמור-ג ע' תתעד.

130 איהו שלימו דחמשיין שערי בינה

בסוף תיקון כ"ב: "כתר עליון הוא השלמת חמישים שערי בינה" — השער שלא ניתן למשה. מכאן ששורשו של השער החמישים בכתר, למעלה מן השכל.

Tikkunei Zohar 68b:5 תקוני זוהר ס"ח ב:ה'

כְּתָר עֲלִיּוֹן דָּא אִיהוּ שְׁלִימוֹ דְּחֻמְשִׁין שְׁעָרֵי בִּינָה, וְדָא אִיהוּ דְּלֹא אֶתְיָהִיב לְמִשְׁה, דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר (אִיּוֹב כ"ז) נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט, וְעֲלִיָּה אֶמְרוּ וְזָרוֹנָם לְבָרְכָה בְּמוֹפֶלֶא מִפְּהַל תִּדְרוֹשׁ וְכוּ', בְּגִין דְּאִיהוּ מְקוֹר דְּלִית לָקָה סוּף, וּבְמִקְוָא דְּלִית לָקָה סוּף מֵאן יְכִיל לְאַשְׁגָּא וְלֹאשְׁכָּחָא לָקָה (סיפא).

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

131 שבו ועל ידו יהי גילוי אנכי

אור התורה מציין שאין בכך סתירה לנאמר במקום אחר, שאין בידינו כוח להמשיך את השער החמישים, והוא נמשך מעצמו בשבועות.

הערת קה"ת

ובאוה"ת פ' אמור-ג ע' תתעג "ואין זה סותר למ"ש במ"א ששער החמשים אין בנו כח להמשיך אלא שנמשך ממילא בחג השבועות כו" ע"ש.

132 כד אתיליד יהבין ליה נפשא מסטרא דבעירא דכיא זכה יתיר

בתחילת פרשת משפטים מלמד זוהר שכאשר אדם נולד, נותנים לו נפש מצד הבהמה הטוהרה, האופנים הקדושים; אם הוא זוכה ליותר מכך, נותנים לו רוח מצד החיות הקדושות, וכן הלאה כלפי מעלה.

Zohar, Mishpatim 2:4-13 ספר זוהר, משפטים ב:ד-י"ג

See, now. When a human being is born into the world he is given a soul (nephesh) from the primordial "animal" sphere, the sphere of purity, the sphere of those who are designated "Holy Wheels"-namely, the supernal order of angels. If he is more fortunate he will be endowed with a spirit

(ruah) which appertains to the sphere of the Holy Hayoth. Should he possess still greater potential merit he is given a soul (neshamah) from the region of the Throne. These three ... grades of personality are the "maidservant", the

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

133 לך ה' הגדולה

"לך הוי' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד, כי כל בשמים ובארץ, לך הוי' הממלכה". הפסוק מונה את שבע המדות העליונות, שכל אחת מהן כוללת שבע — ארבעים ותשעה שערים.

I Chronicles 29:11 דברי הימים א כ"ט:י"א

לֵךְ ה' הַגְדֹּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּחַ וְהַהוּד כִּי־כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לֵךְ ה' הַמְּמָלְכָה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרָאשׁ:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דה"א כט, י"א.

134 הערת קה"ת מפנה לTikkunei Zohar 22 למילים האלה.

Tikkunei Zohar 22 תקוני זוהר כ"ב

135 הערת קה"ת מפנה לZohar, Mishpatim 2:11 למילים האלה.

Zohar, Mishpatim 2:11 ספר זוהר, משפטים ב:י"א

136 הערת קה"ת מפנה לExodus 21:1-24:18 למילים האלה.

Exodus 21:1-24:18 שמות כ"א-כ"ד:י"ח

פסקה 12

137 מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות

מי שיש לו תורה אך אין בו ראות שמים, דומה לגובר שנתנו לו את המפתחות הפנימיים אך לא את המפתחות החיצוניים: כיצד ייכנס? המאמר הנוכח מסביר את שני סוגי המפתחות.

Shabbat 31b:1 שבת ל"א ב:א'

יִרְאֵת שְׁמַיִם, דּוֹמָה לְגוֹבֵר שֶׁמְסָרוּ לוֹ מִפְתָּחוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וּמִפְתָּחוֹת הַחִיצוֹנוֹת לֹא מְסָרוּ לוֹ, בְּהִי עֲצִיל? מְכַרְזוּ רַבִּי יִנְאִי: חָבֵל עַל דְּלִית לָקָה דִּרְתָּא וְתִרְעָא לְדִרְתָּא עֲבִיד. אֲמַר רַב יְהוּדָה: לֹא בְרָא תְּקֻדָּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ אֶלָּא כְּדִי שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו, שְׁנַאֲמַר: "וְהֶאֱלָקִים עֲשֶׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

138 אני ישנה

"אני ישנה ולבי ער". אלה המילים הפותחות את המאמר שאליו מפנה הטקסט.

Song of Songs 5:2 שיר השירים ה:ב'

אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק פֶּתַח־יָלִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמָּתִי שְׂרָאשִׁי נְמַל־אֶטֶל קוֹצוֹתִי רְסִיסִי לִילָה:

I sleep, but my heart waketh; Hark! my beloved knocketh: 'Open to me, my sister, my love, my dove, my undefiled; For my head is filled with dew, My locks with the drops of the 'night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

139 האותיות שאלוני על בני

”שאלוני על העתידות (העשויות) לבוא על בניי”. כשהמילה נקראת כאן במשמעות ”האותיות”, זהו נושא המאמר שאליו מפנה הטקסט.

Isaiah 45:11 ישעיהו מ”ה:יא

כֹּה־אָמַר ה' קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיִצְרֹה הָאֲתִיּוֹת שְׁאֵלוֹנִי עַל־בְּנֵי וְעַל־פֶּעַל יָדִי תִצְּוֵנִי:

Thus saith the L-RD, The Holy One of Israel, and his Maker:
Ask Me of the things that are to come; Concerning My sons,
and concerning the work of My hands, command ye Me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך (Public Domain); Vilna Edition (Public Domain); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Midrash Rabbah -- TE (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); On Your Way (Public Domain); The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Beeri Edition, Koren, Jerusalem, 2019 (CC-BY-NC); Mechilta, translated by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/likkutei-torah/bamidbar/11/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק